

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

MÉRLETESEK:

6-hasábos postai sor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, április 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A hid-kérdés. Irta: E. Illés László.

A képviselőház ülése.

Geszteses ügy.

Ki lesz az új kereskedelmi miniszter?

Az aradi lelemelés közgyűlése.

Iparosok és kereskedők a vashid építése mellett.

Percin Lajos hercegről.

Matvan új városátya.

Halálra ítélt gyilkos.

Matavovszky Nándor dr. nyugalmába vonulása.

Öngyilkos táblai bíró.

A somogyi nábob végrendelete.

Tárcs: Dal az orgonavirágról. Irta: Bob.

Képek az utcáról. Irta: Ifj. Lónyay Sándorné.

Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catalde Mendés.

A hid-kérdés.

Arad, április 24.

Az új-aradi hidösszeköttetés ügyének szorgalmazása céljából kiküldött városi albizottság szerdai megállapodásának híre szinte megdöbbenően hatott lakosságunk ama köreire, a melyek sovárogra várják, hogy törvényhatóságunk mikor létesít olyan intézményeket, a melyek segítségével egy kis forgalmi elevenség, egy kis valódi vérkeringés jöhetne városunk életébe. Az albizottságnak az a javaslata, hogy a harmincéves hid-kérdést lekell venni a napirendről, iparosainkat, kereskedőinket s mindazokat, a kik a forgalmi élettel vala-

melyes összeköttetésben állanak, végtelemül meglepte.

De a meglepetés csak egy pillanatig tartott. A hid-kérdés eltörlésének javaslata nyomban tömörítette azokat, a kik tudják, milyen nagy hordereje van e kérdés szerencsés megoldásának és milyen nagy veszedelem rejlik abban, ha a várba vezetődő hidat a mostaninak a helyén felépíteni engedjük és ezzel hosszú időre olyan bevégzett tények teremtését mozdítjuk elő, a melyek tespedés, hogy ne mondjam visszaesés állapotába juttatják a várost.

Iparosaink, kereskedőink tömörültek s az aradvidéki iparegyesület készséggel állott annak a társadalmi akciónak az élére, melynek célja a városi albizottság szerencsétlen javaslatának ellenére a hid-kérdést nemcsak felszinen tartani, de megoldásra is juttatni. Nagy gyűlést tartanak e tárgyban vasárnap délután a városházán iparosaink és kereskedőink és nem kételkedem benne, hogy ezen a gyűlésen ott lesz Aradnak mindaz a polgára, a ki szívében viseli városunk jövő sorsát. És nem kételkedem abban sem, hogy az albizottság érthetetlen és indokolatlan javaslatát megfogja dönteni a közvélemény hatalmas állásfoglalása.

Meg kell, hogy döntse s a hid-kérdést dülőre kell, hogy vigye. Mert egy város iparának, kereskedelmének és forgalmának fejlődése elé nem szabad gátakat emelni, de inkább a lépcsőket is lekell

rombolni. Meg kell, hogy döntse, mert itt nem a máról és a holnapról, hanem a messze jövőről van szó s a mai nemzedéknek nincs joga ettől a jövőtől elzárni a várost. Ha az albizottság nem látja azt a tág perspektívát, a mit a hid-kérdés kínál, azzal szemben apellálni kell a törvényhatóság egyetemére, a mely tartozik a polgárságnak azzal, hogy megélhetését, boldogulását elősegítse.

Az Ujaraddal való egyenes hidösszeköttetés első sorban, sőt csaknem kizárólag Arad iparának és kereskedelmének sorsával függ össze. Lakosságunk valószínűleg roskadozik a folyton öregbedő közterhek súlya alatt. És ezek közt a nehéz, sőt válságos viszonyok között még örökkössé akarják rögzíteni azt a visszás helyzetet, melyben Arad és a természetes forgalmi körét képező vidék egy része az összeköttetés fonák és ki nem elégítő volta következtében szenved! Ez nem volna egyéb az öngyilkosság politikájánál!

Harminc esztendeje van felszinen a kérdés. 1891-ben már odáig ért az, hogy már-már azt hittük, megoldásra jut. Akkor elodáztatott ez a megoldás. Most az események úgy alakulnak, hogy vagy elérjük, ami után oly régóta vágyunk és a Maroson tuli vidéket oly mértékben vonhatjuk bele a város forgalmi körébe a jó közlekedés által, a hogy Arad termelése azt megkívánja, vagy pedig sohase kerül ez a kérdés többé szőnyegre és akkor el-

TÁRCA

Dal az orgonavirágról.

Még ma csak rügyezik, holnapra kipattan
Illatos viola, orgonavirág,
Édes gyönyörében dalol a madár is
Vagyón, sóhajtozva, megremeg az ág,
Csókolja szeliden az alkonyi szellő,
Napsugár kacéran hozzá simul,
S mesemondó szájjal életre fakasztja,
Da't zengve a szívek álmairól.

Illatos orgona tavaszi álma
Olyan mámorító, olyan csodás!
Félig valóság ködbe borítva,
Félig sejtelmes hajnalhasadás,
Amikor neszelve közelg a reggel,
M megbüvik léve a lombok alatt,
Hol mámorba ringató csillogos éjjelen
Legelső tavaszi álma fakadt.

Nézem rügyezésem, várom fakadásod,
Illatos viola, orgonavirág . . .
Édes gyönyörében nem dalol a lelkem,
Szívem is törékeny, száradozó ág,
Csókolja szeliden az alkonyi szellő,
Napsugár kacéran hozzá simul,
Hanem a meséjét talán sose hallom
Tavaszi szívek álmairól.

Bob.

Képek az utcáról.

Irta: Ifj. Lónyay Sándorné.

Már késő volt. A boltosok nagy robajjal eresztették le a vasfüggönyöket; egy-egy boltoslegény hosszú póznája beléakadt a függöny roválkába, akkor dühösen rántott rajta egyet, s szidta a nagyapját is annak, aki az efajta bolondságot kieszelte. A villamosgömbök közül csak minden második, harmadik égött már a még nyitott kirakatok előtt, s a gyufát, ujságot áruló gyermekek fázósan lehettek rá ujjakra míg a nem a lábukra szabott, kitégült cugoscipőket topogva verték oda a járdához, Kis, vörös, meztelen lábszáraik már egészen meggémberegték a hidegtől.

Az utcának két, egymással párhuzamosan szaladó járdáján egy fiatal nő s egy fiatal férfi ment.

Lassu, vánszorgó léptekkel haladtak előre, mint akinek súlyos teher nyomja a vállát.

Körülbelül tíz perce volt már, hogy észrevétlenül követtem őket, nem brutális kíváncsiságból, de mert az asszonynak szépséges, bánatos arca, a férfinak ideges mozdulatai, időközönként hallatott nehéz sóhajai, bár egyszer sem tekintettek egymásra, azt a gondolatot költötték föl bennem, hogy ez a két, oly annyira összeillő emberfia tulajdonképpen egymásnak van teremtve, s csak valami véletlen az oka annak, hogy utaik között örökkösen ott marad a nyugtalan, lármás utca — s tudja Isten miért? Szomorúsággal töltött el az a gondolat, hogy

ha addig mennek is, ameddig a világ fönáll, két párhuzamos, de soha nem találkozó utjukat örökkön-örökké el fogja választani e zaj, e lüktető életet hordozó széles köz . . .

Eppen semmi kiinduló pontom nem volt arra nézve, hogy szerelmeseknek tartsam őket és mégsem tudtam magam e gondolat alól felszabadítani. Elkezdtem képzelődni.

Ez az asszony a más felesége, kinek gyermeke, családja van, akit rajongó szeretettel várnak otthon. A férfi pedig egyike a társadalom ama heréinek, akik mindig friss virágok után vágyódnak, akiknek szerelme erős és viharos amíg tart, de rövid életű. Akik nem akarnak különbséget tenni az „enyim-tied“ között, mikor asszonyról van szó, s egy-egy újabb hódítást épp oly diadalnak tekintenek, mint valamely szabad versenyen elért rekordot.

Es nekem úgy tetszett, mintha ennek az erős, hatalmas férfinak még a természet, a holt tárgyak is büntársául szegődnének. A csend, amely lassan-lassan körülvevett bennünket, szinte a szívdobogásukra látszott figyelni, az ezerszemű házak mintha barátságosan, hivogatólag tárták volna föl kapuikat, s mintha az a szürkés köd is, amely lassankint leereszkedett, csak azért sűrűsödött volna meg, hogy elfodje őket a bámeszködő tekintetek elől, hogy megengedje nekik, hogy leple alatt egy lépéssel közelebb juthassanak egymáshoz, észrevétlenül.

Az asszony arcát, mert néhányszor visszafordult, jól láthattam. Nem viselt fátyolt, mint aki tudja, hogy tragikus nagy szépsége egya-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

mehetünk aludni a nagyvárosiasságunkkal, mely természetes piacainktól, fogyasztóink egy jelentékeny részétől elzárt állapot mellett nem lesz egyéb „fenn az ernyő, nincsen kas”-nál.

Bizom benne, hogy a társadalom együttérző állásfoglalása jóra vezeti ezt az ügyet. Hiszem, hogy nincsenek olyan óriási nehézségek és akadályok, a melyeket egy nagyváros egész közönségének vállvetett tevékenysége el ne hárihatna az utból; tudom, hogy megvannak a módok és eszközök arra, hogy az Ujaraddal való hidösszekötötést létesíthessük. Azért csatlakozzék a mozgalmunkhoz mindenki; a részletkérdésekben egymástól elválasztó, különben is alárendelt jelentőségű momentumokat hagyjuk az akció körén kívül; értsünk egyet, munkáljunk mindnyájan városunk javán: a siker nem maradhat el.

Edvi-Ilés László.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 24.

Az igazságügyi költségvetést tárgyalta ma is olyan csekély érdeklődés mellett, hogy a képviselőházi vita szinte bizottsági üléssé törpült le. Alig voltak a teremben harmincan, csupán Plósz Sándor igazságügyminiszter figyelt rendíthetetlenül.

A karzat azonban ma is édeklődött az ülés iránt, csak a Várady Károly unalmas hangja elől szökött meg.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek.

Az elnöki irományok beterjesztése után folytatják

Az igazságügyi költségvetés

tárgyalását.

Issekutz Győző sajnálattal tapasztalta, hogy az igazságügy fejlesztése csak gyenge javadalmazásban részesül. Kéri a minisztert, hogy a javadalmazás fokozását sürgesse. Feltétlenül szükséges bíróságnál a javadalmazás emelése, meg kell adni a bíróságnak a tisztességes megélhetést és az erkölcsi függetlenséget minden biztosítékát. Az előléptetési táblázat mai rendszerét meg kell változtatni. A titkos minőségi

sekről szóló jelentések helytelenek, mert a bírói függetlenség rovására történik, azért új előléptetési táblázat törvénybe iktatását kéri. Azon körülményre mutat rá, hogy a bírói kar számos oly dologgal van terhelve, mely jogászai képzettségének nem felel meg. A statisztikai a pénzügyi kezelések nem férnek össze a bíróság funkcióival, azért a miniszter figyelmébe ajánlja, hogy tegye megfontolás tárgyává, hogy nem kellene-e számvéviszkeket állítani a bíróságoknál. Simonyi-Semadan Sándorral polemizál, aki a szabad mérlegelést helytelenítette az új perrendtartásnál. A bírói kar mindig a teljes elismerést vitta ki magának működésével és semmiféle vád hozzá nem férhetett, így tehát ez teljes megnyugvást kelthet, mert a bíróság vissza nem élhet a szabad mérlegeléssel.

A Kuriának a választási visszaélések kérdésében hozott ítéleteire vonatkozó bírálatot igazságtalannak mondja. Igaz örömmel fogadta volna, ha Simonyi-Semadan Sándor a kuriai törvény revízióját kérte volna, hogy hozassék olyan törvény, mely a gyakorlati élet tapasztalása alapján megfelel a viszonyoknak, mely a bírák tevékenységének elejét vehetné. A közjegyzői állásokról szólva nem helyesli, hogy a közjegyzői állás, mely kevesebb tudást igényel, mint a bírói vagy ügyvédi, több javadalmazásban részesül. A közjegyzői állásokat szaporítan kellene és a közjegyzők kinevezésénél tekintetbe venni azt, hogy bírói állást viselt valaki, vagy hosszabb ideig gyakorló ügyvéd volt.

Az ügyvédi kérdéssel is kíván foglalkozni. A numerus claususnak határozott ellensége. Azért ellensége e mozgalomnak, mert ha az állam alkalmat ad valakinek oklevél szerzésére, nem tilthatja el, hogy ezen oklevél alapján kenyerét megkereshesse. Az ügyvédi kar számára a társadalom elismerését kéri, mely elismerés kell, hogy a törvényhozásban is megnyilatkozzék. — Neumann Arminnal polemizál és az ügyvédi pálya tulsufoltóságának okát nem abban találja, mert ez ur és könnyű foglalkozás. Hiszen ha figyelemmel kísérjük a jelenségeket, azt fogjuk találni, hogy az ügyvédi pályához több előképzettség és tanulmány szükséges, azonkívül látjuk, hogy a gyakorlat kezdetén az ügyvédjelöltnek kevesebb a jövedelme, mint a bírói pályának elején.

Tehát a zsufoltásnak okát másban kell keresnünk. Es ez az ok abban az évtizedes hagyományban rejlik, hogy az ügyvédi pályán őrzi meg az egyén a legnagyobb függetlenséget. Ezt a függetlenséget továbbra is fel kell tartani. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az ügyvédi karnak teljes autonómiát adnak. Nagy erkölcsi és akarat erő rejlik az ügyvédi karban és hogy ez továbbra is fennmaradjon, elejét kell venni olyan intézkedéseknek, hogy rovott

multu egyének, sikkasztás miatt elcsapott bírák, a miniszter, a kamara elutasítása után a Kuria ítélete alapján a kamarákban felvétessenek. Az ilyen méltányosságon alapuló ítélet veszélyessé válik az ügyvédi kar részére.

Simonyi-Semadam Sándor azon megjegyzéseire is reflektál, hogy a magyar jog idegen forrásokból táplálkozik. Elismeri, hogy a nemzeti szellemnek érvényesülnie kell a jogban. De érvényesülhet ez azon jogban, mely gyökereiben idegen volt és mely elől elzárkozni nem lehet. A tagosítás reformálását sürgeti. Meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy érdekcsoportok alkossák az érdekeik kielégítésére alkalmas törvényeket. Így azután a szociális kérdést is meg fogjuk oldhatni. A dologi uszorával szemben törvény alakjában való intézkedést és az 1883. XXII. t. c. revízióját sürgeti. Azon bizalommal fogva, melylyel a miniszter nagy jogászai tudásával szemben viseltetik és nem pártállásánál fogva fogadja el a költségvetést. (Élénk helyeslés a obboldalon. Szónevet minden oldalról üdvözlök.)

Várady Károly elismeréssel adózik a miniszternek a javulás miatt, melyet a költségvetésben észlelt. Azonban kifogásolja a tulságos takarékok dást az igazságügyi költségvetésnél. A polgári perrendtartásról szólva annak megoldását mindenekelőtt sürgeti. Megdöbbenő konok-ságnak mondja azt, hogy a katonai bíróságok eltörlésének útjába folyton akadályokat gördítenek, és nem akarják eltörlőni azon intézményt, mely minden jogi intézményünkkel elentétben áll. Szilágyi Dezső minisztersége alatt a bíraskodás sokkal magasabb színvonalon állott, mint ma. Az adminisztráció hiányairól beszél. A letelezést igazságtalannak tünteti fel, mert tévedés esetén ha nem megfelelő bélyeg alkalmaz valaki, a bélyeg háromszorosára is megletezik. A bélyeg-skála leszállítását sürgeti.

A Kuriai bíraskodásnak választási ügyekben való működésével nincs megelégedve. A hiányok okát abban találja, hogy a Kuria intézménye nem egységes. Egyrészt a Kuriának, másrészt az ügyvédi és bírói képzettség egységesítését sürgeti. A nyugdíjtörvényről szólva az államtitkár nyugdíját teljesen helytelennek tartja; épenyug mint a miniszter nyugdíját is. A nyugdíjat akkor szabadna csak adni, ha az illetőnek rá szüksége és érdeme volna. ...atározati javaslatot ad be az állami tisztviselők nyugdíja és a zugírászat megakadályozása tárgyában. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök szünetet ad.

Szünet után Tallián Béla foglalja el az elnöki széket.

Kiss Emil örömmel üdvözlö az új perrendtartás epochális művét. A szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosság hosszú küzdelem után végre diadalra jutott az új perrendtartásban.

ránt kiállja a napsugár és a villamos gömbök fényességét. Kékesszürke szemei úgy változtatták színüket, mint valamely meseországban való drágakövek. Magasabb volt a rendes asszonyi mértéknél, s teljesen fekete öltözéke fölött szinte misztikusan világított vörös haja.

Ismétlem, nem láttam őket azelőtt soha, nem tudtam nevüket, sem azt, hová valók. De egyenlő, kiszámított lépteikből, melyek mind-egyre mértéket igyekeztek tartani egymással, egyszerre tisztában voltam a helyzettel. Ebben a percen tudtam, világosan tudtam azt, hogy mi tölti el a kettőnek a lelkét. Megértettem, miként képzelik el egyenlő, ritmikus lépteik nyomán vállalk, karjaik érintkezését, s bizonyosra vettem, hogy ez a gondolat szédítő boldogságot okoz nekik. És megsejtettem azt is, hogy mindaz, amit talán e napig félve rejtettek el lelkük le mélyére, amit gondolni is csak titokban mertek, s csak akkor, ha egészen egyedül voltak, a gyöngédség, az önkívület, az esztelen boldogság szavaiban lebeg most az ajkukon kimondatlanul. És kiolvastam az asszony tekintetéből a sok titkos köny által szerzett lelkierőt, s a szent föltevést, hogy a küzdelemben erős kíván maradni.

Egy utcasarkon hirtelen megálltak mind a ketten. Az asszony jobbra akart menni, majd meggondolta, felkapta a szoknyáját s átvágott az utcán a másik járdára. A férfi megvárta, míg elhalad előtte. Eppen egy kávéház volt mellettük, s amint az asszony ruhájával surolta a férfi, egy pillanatra az arcába nézett.

Sohasem láttam ennél edesebb mosolyt, ennél gyöngédebb, álmodozóbb tekintetet.

Egyszerre azok a hajók jutottak eszembe, amelyek kék ég és kék víz között lebegve ismeretlen vidékekre távoznak el. Ez a tekintet olyan volt, mint az a csók, amely kacéran csak alig érinti az ajkat, hogy annál halálosabb vágyat támaszson maga után; ez a tekintet könyvtől volt fátyolos és mégis diadalmas, büszke öröm ragyogott benne; ez a tekintet kért, könyörgött, és parancsolt egy időben, s földöntúli boldogságot ígért, és mégis elbucszott...

A férfi megértette. Állva maradt a helyén s egy pillanatig még utána nézett. De a kávéház előtt sokan jöttek-mentek, s csakhamar elfedték őt szemei elől. Ekkor megfordult s gyors lépésekkel távozott az ellenkező irányba.

Engem nagyon érdekelt a dolog. A szereplők neveire nem voltam ugyan kíváncsi, de azért másnap ugyanazon időtájban ismét arra jártam. Bizonyosra vettem, hogy újra el fog jönni. Tegnap viselkedésük teljesen megértette velem, hogy becsületesen küzdenek a szerelem ellen, mely szíveikbe lopózott, s naivságukban azt hiszik, hogy e boldogságot rejlt mindennapi találkozásuk így az utcán teljesen veszélytelenek. Várakozásomban nem csalódtam. Előbb a férfit pillantottam meg. Lassu, egyenlő léptekkel járt le s föl az utcán, egész hosszban végigment azon, nehogy feltűnjék az ácsorgásával. Nem sokáig kellett várakoznia. Az asszony is megjelent csakhamar és most újra elkezdődött a tegnapi esti idyll.

Egy pillanatra félttem, hogy észrevesznek, de nem; annyira el voltak foglalva önmagukkal, hogy reám ügyet sem vetettek s ha mégis megláttak volna, bizonyosan oly közömbös járó-kelőnek tartanak, akinek véletlenül éppen erre van dolga.

Ma is, mint tegnap, elmentek a keresat-utcáig. Ma is felkapta az asszony az uszályát, ma is megmutatta, hogy selyem alszoknyát visel, hogy apró formás lábai vannak és ma is, mint tegnap, hozzátámaszkodott egy pillanatra a férjhez, mikor átvágva az utcán, elhaladt előtte.

De ma a férfi hátrább volt, s előre hajolt. Es mikor egy pillanatra érintették egymást, görcsösen megszorította az asszonynak lecsüngő kezét és azt mondta:

— Edes...

Amaz nem nézett vissza reá. Ijedten siett tovább, mintha kergetnék.

Es harmad, negyed, ötödnap újra arra jártam és mindannyiszor újra láttam őket. Ácsorgásuk egy egy homályos kirakat előtt, melyben egymást nézték, vontatott lépésük, ideges hátratekingetésük, mintha attól félnének, hogy meglátja ket valaki, elárulta előttem, hogy energiájuk az utoljárt járja.

A hetedik napon nem jöhettem el, de másnap este ismét ott voltam a pontos időben. Bátor-ságuk óriási haladást tett egy nap alatt is. Elváláskor most egyszerre megálltak beszélgetni a sarkon, mint véletlenül találkozó ismerősök.

Ezek a javaslat legnagyobb előnyei és ezek biztosítják a javaslatnak azt, hogy ki fogja állani az egész jogászság bírálatát, bár van benne több, nem egészen helyes intézkedés. A fizetési rendszer nem helyes, van benne olyan intézkedés, mely az ügyvédséget sérti és a kereskedelmi szakbírókat fenntartja. Nem érthető az, hogy nagyobb összegeknél alkalmaztassák a sommás rendszer, a kisebb összegeknél pedig a szakbíró. A végrehajtási törvény hiányairól szól és azok javítását sürgeti. A mai végrehajtási törvény számos visszaélésnek ad alkalmat. A telekkönyvi eljárást egyszerűsíteni kell. Az igényper helytelen intézkedéseiről szól, melynél rendszeresen a családi bútorok árvereztetnek el; ezt meg kellene akadályozni.

A bírósági végrehajtók részéről erkölcsi és értelmi kvalifikációt kíván. Beszédét azzal fejezi be, hogy elismeréssel adozik a miniszter nagy tudásának és lelkiismeretes munkásságának. Reméli, hogy a magyar igazságszolgáltatást a miniszter nemzeti ügynek tekinti és ezen reményben a költségvetést elfogadja.

Zboray Miklós a biztosítási törvényt s az uszora-szövetkezetek betiltását sürgeti.

Radovanovics a sommás bíraskodás egyszerűsítését kéri. Az ügyvédséget szeretné függetlennek tudni.

Buzáth az uszora ellen érvel.

Pichler nagy derűtség közt a „jogállam” elnevezést mai viszonyaink közt semmisnek tartja.

A vitát holnap folytatják.

Országos fagy.

(A tavaszi vetések veszedelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az abnormis idő, mely a múlt heti enyhe napokat követte, töméntelen sok kárt okoz az ország minden vidékén. A ma érkezett sürgönyök arról tesznek számot, hogy a nálunk is tapasztalható fagy az egész országra kiterjedt s több-kevesebb veszedelmet hozott a vetéseknek. Nagyon megrongálta a szőlőt is, de legtöbbet a gyümölcsfáknak ártott.

Aradmegye minden vidékén gyönyörű termés ígérkezett ez évben. Tömött virágfüzérék szüngtek a fákon s a jótékony tavaszi eső szépen fejlesztette a terményeket. A szép kilátást azonban, mint azt már tegnap említettük, majdnem teljesen tönkretette a két napi erős fagy. Tegnap hajnalban a szőlőhegyek több részén

Eleinte nem hallhattam, hogy mit mondtak egymásnak, de az asszony kacagott s megmázta a fejét, a fehér fogai csak úgy csillogtak a villamos gömbök fényében.

A férfi vidámság nélkül, szenvedélyes, parancsoló tekintettel nézett szeméi közé. És ez a tekintet merőben ellentétben állott az ajkairól ellebbenő alázatos szavakkal, melyeket hozzám is elhozott a szél:

— Hisz annyit szenvedek . . .

Az asszony lehajtottá fejét, mintha egyszerre nagyon nehéz lett volna az. Nem mondott sem igent, sem nemet, de a szemében benne volt a legyőzöttek rajongása a győztesek iránt.

Egész éjjel nem tudtam aludni. Az a szép, szomorú asszony, aki úgy szeretet volna jó maradni, egyre az eszemben járt. Sajnáltam. És mindenféle kalandokat eszeltem ki, hogy másnap megtudom kilétét és megmentem őt önmagától.

Este már jóval előbb ott voltam a szokott helyen. Főre akartam tenni minden gyöngéd kiméletet s elkísérni őt észrevétlenül lakásáig, ott megtudni a házmestertől nevét s másnap írni neki egy levelet, amely észretérítse.

De hiába várakoztam a Gondviselés szerepére: ezen az estén nem láhattam őket. És mintha valami nagy szerencsétlenség ért volna, olyan szomorúan mentem haza. Kitaláltam, mit jelent távolmaradásuk. Nem volt többé szükségük az utcára, azért nem jöttek el.

tüzeket gyújtottak, hogy a szálló meleg füst akadályozza meg, a fagy által előidézhető károkat.

A szomszédos Biharmegyében, mint Nagyváradról jelenti tudósítónk, kedden és szerdán virradóra, a hőmérő higánya alulszállott a fagypontra. A vizeket ujnyi vastag jégkéreg borította s különösen a reggeli órákban oly nagy foku volt a hideg, mint januáriusban. Tegnap délután a vármegye több vidékén hűvös eső, majd darával vegyes hó esett, mely után még nagyobb károkat fog okozni.

Különösen a gyümölcsfák virágait tette tönkre a rendkívüli időjárás, elannyira, hogy szilva, cseresznye, meggy és barack-termésre több vidéken, az idén már nem is lehet számítani. Nagy károk vannak ezenkívül a szőlőkben és jelentékenyen érintette a tavaszi fagy a szépen fejlődő gabonaneműeket is. Egyes vidékeken oly nagy dér volt, hogy most már nem is lehet bizni az érintett táblák felépülésében.

A mai nap folyamán a következő táviratokat vettük:

Ó-Bécs. Ma éjjel erősebb fagy volt, amely a gyümölcsösökben, repcében és tavaszi vetésben érzékenyebb kárt okozott.

Brassó. Tegnap délután óta erősen havazik. Vasúg hórétég borít mindent. Az őszi vetésnek és gyümölcsfáknak árt a hideg.

Kézdivásárhely. Tegnap este havazni kezdett. A földeket vastag hórétég borítja. A levegő nagyon lehült. A gazdák fagytoi tartanak. Még most is havazik.

Veszprém. Az időjárás hirtelen hidegre fordult. Az éjjel fagy volt, amely a vármegye magasabb részein kárt is tett a gyümölcsben. Így a Bakonyban, ahol helyenként 5 fok hideg van. A vármegye mélyebb részein, mezőföldön, a Balaton vidékén, két fokos hideg van. Reggelre nagy dér volt, de itt inkább kerti veteményekben és szőlőben tett csekély károkat. Dél felé az idő melegebbre fordult. A tavaszi vetés mindenfelé folyik.

Hódmezővásárhely. Az éjjel ismét fagy volt. A vizet vastag jégréteg borította. A búzában nem tett kárt a hideg, de a gyümölcsöt, lucernát tönkre tette. A szőlőknek is megártott a fagy. Az időjárás derült, száraz.

Nagy-Szent-Miklós. Az éjjel két fok mellett fagyott. A fagy a szőlőben, burgonyában és gyümölcsben kárt okozott.

Szatmár. Az éjjel itt két fokos hideg volt. Az idő folyton fenyegető. Az őszi és tavaszi veteményekben eddig kárt nem konstataáltak.

Makó. Két nap óta szokatlanul hűvös és szeles az idő. Két éjjel egymás után fagy volt, amely a gyümölcsnek megártott.

Nagyszombat. Ma erős dér volt. A kár egyelőre meg nem állapítható.

Székelly-Udvarhely. A hőmérséklet az egész megyében 0 fokra süllyedt. Tegnap jég esett, ma havazott. Az éjjeli fagy a gyümölcsfák virágában helyenként nagy kárt okozott. A vetések az eddigi szárazság miatt hátramaradtak.

Nagy-Enyed. Az éjjel fagyott, ami a gyümölcsben és szőlőben kárt okozott.

Szépséki-Szent-György. Az éjjel nagy havazás volt, a melyet kedden éjjel erős fagy előzött meg, amely teljesen tönkretette a gazdagnak ígérkező gyümölcsstermést. A szárazság és a hosszas fagyasztó szél miatt a vetések silányak.

TÁVIRATOK.

A bur háboru.

Pretória, április 24. Azok között, a kiket **Bochefort** ezredes 15-én a schweizerreneckel támadásnál elfogott, van **Delarey**-nek egy testvére és **Koch** tábornoknak egy testvére is.

Pusztító földrengés.

New-York, április 24. A **New-York Herald** jelenti Guatemalából: A legutóbbi földrengések a köztársaság gazdag nyugati részében majdnem az összes falvakat, városokat és ültetvényeket elpusztították.

Ki lesz az új kereskedelmi miniszter?

(A bécsi körök és a jelöltek.)

Arad, április 24.

A **M. Szó** mai száma a következő bécsi értesítést közli:

A magyar kereskedelmi miniszteri szék betöltése foglalkoztatja az itteni politikai köröket is. A magyar politikai mezőkről idejutó kombinációkat a legnagyobb érdeklődéssel fogadják és tárgyalják. Az udvarnál teljesen méltányolják **Széll Kálmán** miniszterelnöknek azt a törekvését, hogy a nagy gazdasági kérdések tárgyalásának küszöbén nem politikai szempontok által vezérelteti magát az új kereskedelmi miniszter megválasztásánál, hanem a rátermettséget, a szakbeli tudást és tekintélyt nézi, hogy az új miniszterben mennél erősebb és tekintélyesebb kereskedelmi, gazdasági tanácsadót és munkatársat nyerjen. A korona elismeréssel fogadja a miniszterelnöknek ezt az elvét és a miniszterelnök jelöltjeit is.

Értésülésem szerint eddig négy ilyen jelölt került szóba a korona előtt is. És pedig gróf **Tisza István**, **Wekerle Sándor**, **Hieronymi Károly** és **Láng Lajos**. Mind a négy miniszterjelölt ismert szakember a kereskedelmi és gazdasági ügyek terén. De éppen annál az elvnel fogva, hogy az új miniszter megválasztásánál minden politikai látszatot kerülni akarnak, gróf **Tisza Istvánt** hamarosan elejtették, olyan politikai okoknál fogva, melyek a Tiszák eddigi taktikájának következményei.

Wekerle Sándor jelöltsége is szóba került a király előtt. De a korona határozottan állást foglalt **Wekerle jelölése** ellen. Beavatott körökben azt beszélük, hogy az udvar még mindig neheztel **Wekerle**re a **Kossuth** halálakor történtek miatt.

Wekerle tudnillik nem világosította fel az udvart az ország közhangulatáról, amely a magyar államtól a nemzeti gyászban való részvételt követelte s szó nélkül elfogadta az udvar nézetét, hogy a kormány ne vegyen részt a temetésben. Amit a nemzet akart, azt **Wekerle** elhallgatta Bécsben; amit pedig a korona kívánt, azt nem merte Budapesten egészében teljesíteni. Bécsben ezt megbizhatatlanságnak minősítették s **Wekerle**t okolták azért a rossz hangulatért, amely **Kossuth** halála után hosszabb ideig uralkodott Magyarországon a bécsi döntő körök ellen.

A másik két jelölt: **Hieronymi Károly** és **Láng Lajos** közt akarnak most választani. Mind a kettőnek sok a kilátása nem csak szakképzettség, hanem multjuknál fogva is. A döntés még semmilyen irányban nem történt meg, de **Hieronymi Károly** előnyben van. Közlekedésügyi, vasuti tevékenységéről igen jó neve van, mint vasuti szakembernek. A pesti Lloyd-társaságban nemrégiben tartott előadása, melyben a kereskedelmi és vámszerekről értekezett, itt nagy feltűnést és elismerést keltett. Hasonlóképp igen jó hatást tett az a nagyszabású tanulmánya, a melyben a hajósági csatornák kérdését vizsgálta meg, s az osztrák csatornájavaslatról mondott rendkívül tanulságos szakvéleményt. Minde az ő javára billenti a mérleget, s hiteles értesülésem szerint az ő miniszterségét fogadják a legkedvesebben az összes döntő tényezők.

Mint említettem, a döntés még nem történt meg s végleges határozatot a korona akkor fog hozni, amikor **Széll Kálmán** miniszterelnök Bécsbe jön. A miniszterelnök magatartását és elveit a kereskedelmi tárca betöltése körül itt a legnagyobb mértékben helyeslik s az új miniszter kinevezését **Széll Kálmán** miniszterelnök legközelebbi bécsi útja után közöteszik.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Verskötet a redakcióból. Könyv készül a szerkesztőségben. Faragó Rezső, a mi talentumos belső munkatársunk, a ki szabad perceiben nagy hivatottsággal kezeli a poétai lantot, adja ki egy kötetben újabb verseit. Nem sablonos versek lesznek, a miket Faragó ír: modern témákról modern formában készült költemények, a melyekhez hasonlóval sokszor gyönyörködtette már az aradi közönséget Faragó Rezső ügyes poétai tolla. Őt is az ismert „barátok” biztatták ugyan fel, hogy adja ki a verseit, ennek dacára meg vagyunk győződve arról, hogy az ifjú poéta első kötete nemcsak szíves fogadtatásra talál, de kiállja a legkeményebb kritikát is. A verseskönyvnek *Napszámban* lesz a címe, pünkösdi táján fog megjelenni s két korona lesz az ára. Az előfizetésre való felhívás így hangzik:

A kiknek évek óta, nap-nap után krónikákat írok a valóságáról: azokhoz most az álomoknak rimekbe kötött színeivel köszöntök be. A míg a megtörtént meséket róttam, az alatt szedtem versekbe a másik világ hangulatait. Amazokkal hűségesen szolgáltam Közönség gazdám; emezeket is neki ajánlom: fogadja szeretetébe.

Verskötetet adok ki, a mely pünkösdi táján jelenik meg, e levél fején olvasható címmel. Előfizetési ára két korona lesz. A kik előfizetők gyűjtésére vállalkoznak, azokat ezért a szép erényükért öt könyv után egy tiszteletpéldány illet meg.

Arad, 1902. április hó.

Faragó Rezső,

az Aradi Közlöny szerkesztőségében.

* Zilahi Gyula bucsuja. Hétfőn, f. hó 18-án vesz bucsut a budapesti Nemzeti Színháztól Zilahi Gyula, a színház egyik legkedvesebb művésze és 13 év óta tagja. A bucsuzó művész, kit e hosszú idő alatt kartársai és a fővárosi közönség szeretete vett körül, legjobb szerepeinek egyikében a *Közönyt közönnyel* Polliájában lép fel utoljára s másnap Aradra jön, hogy az itteni színház vezetését átvegye.

* Felhő Rózsi szerdán mutatkozott be a temesvári közönségnek, még pedig oly fényes sikerrel, a melyben kevés vidéki primadonnának van része. A kritikusok az elragadtatás leghizelgőbb jelzőivel írják róla. Dicsérik énekhangját, táncát, sikkos mozdulatát és pazarul elegáns öltözékét, a melyekkel egy csapásra meghódította a nehezen felmelegülő temesváriakat. Az ottani magyar lap például így ír a bemutatkozásról:

A színház nagy kárára és közönségünk osztatlan sajnálatára Felhő Rózsi, az aradiak dédelgetett kedvence, csak tegnap este, a pótszezon utolsó harmadában 'éphe'ett fel a temesvári színpadon. Es Felhő Rózsi elmondhatja: „Jöttem, láttam, győztem!” Művészetének finomságával, bájos lényével, pajkos gráciájával, pezsgő játékával és édes, szépséges hangjával rohammal vette be a temesváriak szívét. Felhő Rózsi fellépését nagy, szinte felcsigázott érdeklődéssel várták nálunk, aradi fényes sikerei után. Zieher operettjében, a *Svihákok* ban mutatkozott be, mint Berta. Kétségtelenül hálás szerep és alkalmas arra, hogy egy szubrett egész tehetségét érvényesítse benne. De viszont meg van az a hátránya, hogy a közelmúlt napokban vendégszerpelt e szerepben nálunk a „Magyar Színház” kitűnő művésznője, Ledófszky Giza, a temesváriak egykori becézett kedvence. Felhő Rózsi szembeszállt e hátránnyal és merész vállalkozását kétségtelenül nagy tehetsége teljes és határozott sikerrel koronázta. Bájos volt és hódító a megjelenése, gyönyörűek, édesek a dalai, eleven és temperamentumos a játéka, tüzös és ritmikus a tánca. Ez a fiatal művésznő csupa báj és kedvesség: benne cseng az üde hangjában, benne ragyog igéző és melegen kifejező nagy szemében és előmlik szép alakján. Hanem aztán a közönség tüzelt is nemcsak a tenyerével, hanem a lelkével is. Beléptekor óriási virágbokorát nyújtottak fel neki és minden dalát megtapsolták, felvonás közök en pedig ötször-hatszor hívták a lámpák elé.

* A temesvári szingyámolító-egylet, mely az ottani magyar színeszet állandósítása érdekében kifejtett akcióban hatalmas társadalmi támaszt képezett, husz évi fennállás után befejezte misszióját és az egylet vezetősége most tervbe vette annak *fejosztatását*. Az egylet jelentékeny vagyonát valószínűleg átadják Temesvár város hatóságának, hogy azt a magyar színeszet további támogatására fordítsa.

* A Dugóhuzó. Ezzel a vidám címmel az aradi mérnök és építész-egyesület legutóbbi férfi-estélyén szellemes alkalmi ujság jelent meg, a melyet most nyomtatásban is kiadtak. Az ötletekben bővelkedő alkalmi lapot Schör Lajos fő mérnök szerkesztette.

Iparosok és kereskedők a vashid építése mellett.

(Ülés a kereskedelmi- és iparkamarában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

A vashid ügyében kiküldött albizottság javaslata, a mely a hidépítés ügyének a napirendről való levételét javasolja, városszerte megütközést keltett. Ev-év után, újra, meg újra fölhangzottak a kivánságok, amelyek a vashid építésének kiváló gazdasági jelentőségét és fölöttébb sürgős voltát hangsúlyozták s most az albizottság javaslatának elfogadása egyszerűen azt jelentené, hogy a vashid építésének ügyét beláthatatlan időnkig elodáznák, az Uj-Araddal való összeköttetés tervéről pedig örökre letennének.

Ez a hatás már ma, hogy az albizottság határozata a nyilvánosságra került, megnyilatkozott. Az ipari- és kereskedelmi egyesületek képviselői ma rögtönzött értekezletet tartottak, amelyen állást foglaltak az albizottság javaslata ellen s elhatározták, hogy nagyszabású mozgalmat indítanak annak érdekében, hogy a vashid a nagykerut tengelyének irányában, Uj-Arad főutcájával szemben építtessék föl.

Az értekezletet, melyet az Aradvidéki Iparegyesület hívott össze, Kristyóry János kereskedelmi és iparkamai elnök vezette, s jelen voltak: Nesnera Aladár, az Aradvidéki Iparegyesület elnöke, Tedeschi Viktor, az Aradi Kereskedelmi-Testület és az Aradi Kereskedők Köre elnöke, Berán Antal, az Ipartestület elnöke, Marschall Lajos dr., kereskedelmi és iparkamarai titkár, Edvi-Ilés László, az iparegyesület igazgatója, Hegyi Albert, Inokai Tóth Lajos, Singer Sándor, Reinhart Gyula és Faragó Rezső, az Aradi Kereskedők Köre titkárja.

Küldöttség a miniszterhez.

Kristyóry János elnök, az értekezlet tárgyat ismertette, hangoztatta, hogy a vashid fölépítése és ezzel együtt Uj-Aradnak Aradhoz leendő csatolása kiválóan fontos érdeke az aradi iparosoknak és kereskedőknek. Ha az albizottság javaslata értelmében a hid építését levonnák a napirendről, ez kimondhatatlan kárt jelentene azért szükséges, hogy az iparosok és a kereskedők erélyes akciót indítsanak ellene.

Ezután Edvi-Ilés László ismertette nagyjában a vashid ügyét. A vashid építése már 1871-ben, majd később 1872-ben és az utána következő évben foglalkoztatta az illetékes köröket. 1884-ben az aradi ipartestület és az aradi kereskedelmi és iparkamara, feliratot intéztek a kormányhoz a vashid építése érdekében. 1891-ben úgy látszott, hogy dülöre jut a vashid kérdése. Akkor, Eltét Elek kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos vezetésével helyszíni tárgyalás volt, amelyen többek között, mint pénzügyminiszteri titkár, részt vett Csernovics Dio-

dor dr., a mostani állami jószágigazgató is. Az akkori megállapodások szerint a vashid az Uj-aradi fő-utca irányában épült volna: kilenc méter szélességben, s az 283,000 forintba került volna, a hidfák pedig 100.000 forintba, ezenkívül, a katonaság részére a várba kisebb, 4.2 méter széles hid vezetett volna, amelynek költségei 92,000 forintban voltak előirányozva. Ennek a tárgyalásnak az aktái most is a pénzügyminiszteriumban vannak, de a hid építése abban maradt.

Neki, folytatta, az a nézete, hogy a vashid ügyében a régi fonalat kell újra fölvenni és az 1901-ban tartott tárgyalás megállapodásai értelmében megindulni. Azt javasolja, hogy rövid időn belül, a legközelebbi városi közgyűlés előtt, nagy nyilvános gyűlést hívjanak össze, a melynek határozatából tiltakozzanak az albizottság javaslata ellen. Ugyan az a nagygyűlés mondja ki, hogy száz tagu *monstre küldöttség* keresse föl a pénzügyminisztert és a miniszter elnököt, kérve, hogy a vashidat mielőbb építtessék ki. (Helyeslés).

Ujarad magyarosodása.

Tedeschi Viktor teljes mértékben elismeri a hidépítés fontosságát, a melylyel, úgy látszik, az albizottság nem vetett számot. A kereskedőknek és az iparosoknak kétség kívül nagy érdekük fűződik ehhez, de szükségessé teszi ezt egy másik nagy nemzeti érdek: a magyarosodás érdeke. Uj-Arad ma is nagyobb részben német község, bár tisztán Arad főszomszédságában van: de ha Araddal össze lesz kapcsolva, akkor Arad az iskolaügy gondozását kiterjeszti odaát is, s az iskolák révén ott is erős gyökeret ver a magyar szó.

Faragó Rezső megemlíti, hogy az időben, a mikor Csernovics Diodor drt Aradra helyezték, a vashid felől beszélgetést folytatott vele, aki pénzügyminiszteriumban e hid referense volt. Az államjószágigazgató ezen alkalommal hangsúlyozta, hogy a hidak építésénél mindig első sorban a stratégiai szempont érvényesül. Így történt ez a Tisza-hidak építésénél is. Ha most már a Maroson átvezető hiddal újra foglalkoznak, bizonyos, hogy a hadügyminiszterhez követelni fogja a várba vezető vashidat, a melyre a katonaságnak szüksége van, ezt tehát okvetlenül ki kell építeni. Ha most már mi a másik, Uj-Arad fő-utcájába nyuló vashidat kérjük: valószínű-e, hogy a kormány a két hid építésébe belemegy, mikor eddig az egytől is annyira húzódt.

Edvi-Ilés László ezzel szemben újra az 1891-ben tartott tárgyalásra hivatkozik: akkor az Ujaradra vezető hid mellett kimondták a vár hidjának építését, a mely azonban sokkal kisebb méretű, s csak 92,000 forintba kerül. A másik hid építését pedig annyira fontos érdek követelik, hogy azt jogosan lehet kérni a kormánytól.

Marschall Lajos dr. és Reinhart Gyula felszólalása után még egy kérdés merült föl. Ha az Ujaradra vezető hidat a közigazgatási átalakulás nem követné mindjárt, akkor az aradi köztisztviselők egy része átköltöznék Ujaradra, a hol olcsóbb a lakbér és a megélhetés: nem érné-e e révén károsodás a várost?

Nesnera Aladár szintén tart attól, hogy a vashid kiépítése után többen át fognak költözni. De ez nem baj: a mi kár esetleg e révén érne a várost, az bőven megtérülne más oldalon. És ép ez volna az, a mi maga után vonná Ujaradnak közigazgatási egyesítését, és a mi legfontosabb, megmagyarosodását. Mert ma, a mint tudjuk, Ujarad iskoláiban csak ép annyira tanítják a magyar szót, hogy irni-olvasni tudjanak; de egyébként német a tanítás.

Kristyóry János azt tartja, hogy Aradnak Ujaraddal leendő közigazgatási egyesítése az államnak is kiváló érdeke: így főlegessé válik, hogy Ujaradon külön járásbírósgot, telekronyvi hivatalt, adóhivatalt, stb. tartson fenn.

Kifejezésre jutott a vita során az az óhajlás is, hogy amennyiben az Ujaradra vezető nagy hidat fölépítik, a várba vezető hid ne a mostani fahíd helyén, hanem a városháza alatt, a Széchenyi-utca tengelyében épüljön. Amugy a két vashíd nagyon közel esnék egymáshoz, így pedig egy másik városrész fejlődését is előmozdítanák vele.

Nagygyűlés a városházán.

Többek hozzászólása után elhatározták, hogy vasárnap, április 27-én délután három órára a városháza nagytermébe nagygyűlést hívnak össze a vashíd ügyében, az albizottság javaslata ellen. A gyűlés elnöke Kristyóry János kereskedelmi és iparkamarai elnök, előadója Edvi Illés-László lesz. A gyűlésre röpivekkel és falragaszokkal hívják meg Arad város polgárságát.

A nagygyűlésre az Iparegyesület elnöksége a következő meghívást adta ki:

Az Arad és Uj-Arad között létesítendő állóhid és az ezzel kapcsolatos kérdések megbeszélése s a városunk iparára, kereskedelmére és forgalmára nagyfontosságú ügyben való állásfoglalás céljából az Aradvidéki Iparegyesület a helybeli rokon-egyesületekkel együttesen vasárnap, április hó 27-én d. u. 3 órakor a városháza nagytermében nagygyűlést tart, melyre az egyesület összes tagjait, valamint Aradvárosnak az ügy iránt érdeklődő minden polgárát ezennel lisztelettel meghívja Az Aradvidéki Iparegyesület elnöksége.

Az aradi lencsház közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az aradi jótékony-egyesületek egyik leg-humánusabbja: a Fehér-Kereszt országos lencsház-egyesület aradi fiókiintézete ma délután 5 órakor tartotta rendes évi közgyűlését Urbán Iván főispán elnöklété alatt. A gyűlésen tulinnyomó számban hölgyek voltak jelen, az aradi lencsház buzgó munkatársai.

A közgyűlés az igazgatóság jelentésének előterjesztésével vette kezdetét. A nyomtatásban is megjelent terjedelmes beszámoló részletes és hű képet nyújt arról a páratlan emberbaráti működésről, melyet az az áldásos egyesület Aradon kifejt.

A jelentés, mely olvasmánynak is elég érdekes, a meggyőző adatok egész sorát tárja fel arra, hogy Aradon elodázhatatlanul szükség van a mai igényeknek megfelelő nagy és önálló lencsház-épületre, mert a mostani olyan szűk, hogy ma holnap már egyáltalában nem lesz képes rendeltetésének megfelelni.

Az egyesület vezetőségében a mult évben több személyváltozás történt. Fábrián László főispán állásától megváiván, nejeivel együtt az elnöki tisztségekről lemondottak s helyükbe Urbán Iván főispánt és nejét választották meg nagy lelkesedéssel; a városi hatóság képvisellete pedig Salac Gyula polgármesternek orsz. gyűl. képviselővé történt megválasztása folytán Institoris Kálmánra, az új polgármesterre szálított át; s végül, özv. Andrényi Károlyné lekőszönésével a taggyűjtő bizottság elnökévé Reischer Károlynét választották meg. Ezzel kapcsolatban az egyesületi tagok száma is mintegy száz taggal szaporodott, s így a tagok jelenlegi száma, a kilépettek tekintetbe vételével, 490-re emelkedett, melynek arányában a női választmány tagjainak száma hetven lett.

December hóban gr. Bréda Viktorné elnöklété alatt vigalmi bizottságot alakított az egyesület.

Az egyesület által tavaly ápoló kisdedek száma: 565; 288 fiu, 282 leánygyermek. Közülük törvénytelen volt 821. Megemlítjük, hogy

1901-ben 52.397 kor. 76 fillér kiadása volt az egyesületnek, a folyó évre 50.300 koronában irányozták elő az egyesület kiadásait.

Mint legfontosabb mozzanatot kiemelni a jelentés, hogy az év folyamán 522 gyermeket ápoltak és ebből csak 89, tehát 7 és fél százalék halt el. Ha a hallozási statisztika egyes teteleir vizsgálgjuk, feltűnik az, hogy a hallozás itt a központban sokkal kisebb, mint a vidéken és legkisebb az intézetben ápoló gyermekek között. Ennek magyarázata abban található, hogy az ellenőrzés itt a központban szigorubb és a beteg kisdedeket — amennyire azt az intézet szűk volta megengedi, — intézetileg kezelik.

A kisdedek felvétele is az év első nyolc hónapjában átlag 80-nál nagyobb volt, az utolsó harmadban havonként és átlag csak 13-at tett ki. Okozta ezt az augusztus hóban nyert azon miniszteri intézkedés, hogy csak törvénytelen csecsemőket vehetnek fel az országos beteg-ápolási alap számlájára; nagyobb gyermekeket csak előzetesen nyert miniszteri engedély beérkezése után. Ezáltal a felvételek száma nemcsak csökkent, de az egyesület feladatának teljesítése minden tekintetben megnehezített.

A közgyűlés tudomásul vette a jelentést s ezután megadta a felmentvényt úgy a számvizsgálóknak, mint a pénztárosnak. Egyben a titkári jelentés javaslatához képest elhatározta, hogy az új lencsház felépítése érdekében:

felir a kormányhoz, megkérdezendő, hogy átveszi-e az intézetet és mivel hajlandó segíteni az új intézet létesítésében;

megkéri Aradmegye és Aradváros törvényhatóságait, hogy évenként bizonyos összeggel mozdítsák elő a célt;

Az egyesület összes jövedelmét takarékpénztárilag külön gyűjtik és gyümölcsöztetik a lencsház-építés céljára.

Institoris Kálmán polgármester és Dálnoki Nagy Lajos alispán nyomban meg is ígérték, hogy 1000—1000 korona évi segély megadását szívesen fogják a két törvényhatóságnak javasolni.

Egy kis választás is esett a közgyűlésre. Ennek azonban, ha még oly kevés is volt, legalább érdekes volt a lefolyása.

Az igazgatóság tagjai közül egyet ki kellett sorsolni s ennek helyére újat, vagy esetleg ugyanazt megválasztani. Öt igazgatónak: Csák Cirjék dr., Posgay Lajos dr., Varjassy Arpád, Sarlot Domokos és Neuman Adolfnak nevét a főispánelnök egy kalapba tette s dr. Leitner Ernőné huzta ki azt az egy nevet, melynek birtokosa kiesendő volt az igazgatóságból.

Feszült figyelem között olvasta föl Leitner Ernőné a kihuzott nevet: Csák Cirjék dr. Természetesen újból öt választották meg.

Ep így kerültek újból vissza a férfi-választmányba: Barabás Béla dr., Posgay Lajos dr. és Szalay Antal, kiknek neveit Mayer Miksáné huzta ki. A férfi-választmány tagjainak számát egyúttal Vincze Miklós megválasztása által egészítették huszra.

A női-választmány tagjai közül hármat kellett kisorsolni. Ezeknek céduláit már férfi huzta ki. Urbán Iván főispán derűltég között nyújtotta az urnát Dálnoki-Nagy Lajos alispán elé a következő szavakkal:

— A legártatlanabb kéz huzzon.

A kisorsoltakat: Boros Ivánnét, Steinitzer Lujzát és Habereger Gyöngynét újból megválasztották. A választmány új tagjául pedig Stauber Józsefnét választották meg.

A közgyűlés végül Dálnoki-Nagy Lajos javaslatára köszönetet szavazott Leitner Ernő dr. igazgató-főorvosnak, Lejtényi Sándor titkárnak és Tanfi Károly gondnoknak s ezután s közgyűlést igazgatósági-üléssel folytatták.

A közgyűlésen jelen voltak Urbán Iván főispán elnök, Urbán Ivánné elnöknő, Institoris Kálmán polgármester, Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, Leitner Ernő igazgató-főorvos, Abrai Lajosné, Baross Bo-

riska, Boros Jusztin, Penyves Ignácné, Hajek Rezsóné, Habereger Gyöngyné, özv. Hudetz Ferencné, dr. Issekutz Lászlóné, Kadas Kálmáné, Medveczky Edéné, Mayer Miksáné, dr. Leitner Ernőné, Lilienberg Sándorné, Szőlősi Istvánné, Tagányi Istvánné, Virágh Lajosné, továbbá Kilényi János, Tanfi Károly, Posgay Lajos dr., Hatos Tivadar és Lejtényi Sándor titkár.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradmegyei községi- és körjegyzők egylete s nyugdíjintézete Aradon, a vármegye-ház kistermében folyó évi április hó 30-án, délelőtt 11 órakor választmányi s ugyanott délután 2 órakor közgyűlést tart, melynek a tárgyszorozata a következő:

A jegyzők szolgálati viszonyának rendezése tárgyában tett előterjesztésre hozott határozat előterjesztése. Elnök bejelentése a Buday Zsigmond részére kiadott törlési engedélyről. Milován Pál volt mondorlaci körjegyzőnek, neh. Gherba György volt csermői jegyző özvegyének, neh. Bund Aurél volt bokszei körjegyző özvegyének, Zórád Ferenc volt ujszentannai jegyzőnek nyugdíj, illetve neveltetési járulé megállapítása iránti kérvénye. Özv. Petrikovits Gézané, özv. Albice Döméné és özv. Tribajdy Józsefné segélypénz utalványozás iránti kérvénye. Lovich Dezső solymosi körjegyzőnek kérelme, helyettes jegyzői minőségben eltöltött idejének a nyugdíjjogosultság idejébe leendő beszámítása iránt. Indítványok előterjesztése.

Halálra ítélt gyilkos.

(A kolozsvári dráma befejezése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 24.

Nyolc na:ig tartó, izgalmas részletekben bővelkedő tárgyalás után a kolozsvári esküdtek kimondták Bürger Károly pénzeslevélhordó gyilkosai fölött a „bűnös“-t. Még csak a törvény szakaszainak alkalmazása volt hátra s ma ez megtörtént.

A törvényszék Friedrich Ferenc eisőrendű vádlott bűnére halált mondott az esküdtek határozata alapján. Szöcs Gyulát és Szabó Istvánt hosszabb ideig tartó fegyházbüntetéssel sújtja az ítélet.

A kihirdetés rendkívül izgalommal járt. Délelőtt 11 órakor nyitotta meg az ülést Szentkereszty Zsigmond báró, az esküdttörbőség elnöke. A városi vigadó nagyterme, hol az ítéletet kihirdették, zsufolásig megtelt. Minden talpalattnyi helyet elfoglalt a közönség, akkora érdeklődés nyilvánult a bűnpör, főleg pedig az ítélet iránt.

Az elnök felszólítására bevezették a vádlottakat. Elsőnek Friedrich Ferenc lépett be. Szomorú, sápadt, unott arcán semmi kifejezés nyoma. Szórakozottan foglal helyet s idegesen várja az ítélet kihirdetését. A hallgatók közt ott van anyja, kezében tartva a vádlott nyolc hónapos csecsemőjét. Mikor révedező tekintete ezekre esik, sirva fakad, s elborultan néz maga elé.

Szöcs Gyula szintén szomorú. Talán a legmegtörtebb mindhármuk között. Néha sir, de arca és magatartása elárulja, hogy mennyit szenved. Szöcs alakja ebben a rémes bűnpörben a cirkuszbéli „Dummer August“ alakjára hasonlít, kinek azt mondják: tedd ezt, s ő, a jó fiu, megteszi. Szabó is azt mondta neki, menj be a szobába, öld meg Friedrichet, s ő, a jó fiu, legott eleget tett a megbízásnak.

Csak Szabó István, a harmadik, a régi. A makacs, konok tagadás mintha még nagyobb erő adott volna neki. Olyan, mint az első napon volt. Dacosan merész és azt hiszi, hogy tagadása megmenti. Még ma is ártatlanságát hangoztatta. Konok tagadásával és tekervényes védekezési rendszerével nagy ellenszenvet keltett maga és ügye iránt a hallgatóságban.

Mikor a bíróság együtt volt, az elnök kihir-

dette az ítéletet. Ennek értelmében Friedrich Ferenc előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság és rablás büntette miatt *kötél általi halálra*, Szabó István másodrendű vádlott, mint bűnsegéd, *tizenöt esztendei és Szócs Gyula harmadrendű vádlott, mint bűnsegéd, nyolc évi fegyházra* ítéltetett.

A kihirdetés után óriási izgalom támadt. Friedrich ugyanis összetett kézzel, zokogva kérte a bírakat, hogy *kérjenek számára kegyelmet a királynál*. Aztán térdre borult és úgy rimázkodott. Alig bírták elvezetni a tereméből.

Szócs megnyugodott az ítéletben. Friedrich és Szabó védői *semmiségi panaszt* jelentettek be.

A törvényszék ítélőtanácsának a kegyelem ajánlása vagy megtagadása fölött hozandó határozata természetesen a nagyközönség előtt ismeretlen marad, mert zártülésben fog meghoztatni, sőt afölött még a kir. Kuria is véleményt mond s csak akkor, ha mindezek Friedrichre kedvezőtlenek lennének s ha kegyelmet nem kapna, következik be a kivégzés.

Hatvan új városatyja.

(A belügyminiszter döntése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

A belügyminiszter legújabb keletű döntésére Aradon meg fogják szaporítani a városatyák számát. Ez a mai nap szenzációja, mely bizonyára nem egy mozgalmas napot fog előidézni az aradi polgárság életében. Értjük azokat a napokat, amelyeken az új városatyaválasztásokat fogják megtartani.

Tudvalevő, hogy Avarfy Ferenc ügyvéd indítványt nyújtott be a törvényhatóságához, melyben azt javasolta, hogy a törvény rendelkezései szerint szaporítsák meg Aradon a városatyák számát olyanformán, hogy minden 250 lakosra egy törvényhatósági tag jusson. Ez a mozgalom tulajdonképpen Szegedről indult ki, ahol Polczner Jenő orsz. képviselő lépett föl elsőnek ilyen indítvánnyal.

Aradon az Avarfy Ferenc javaslata arra a sorsra jutott, amelyre Szegeden a Polczneré. Nem fogadták el, mert a közgyűlés többségének véleménye az volt, hogy az 1886. évi törvényt, mely a városatyák számát megállapítja s szől egyúttal a választókerületek beosztásáról is, — hatályon kívül helyezte egy későbbi, 1894-ben hozott törvény.

Ebben a meggyőződésben a közgyűlés nem fogadta el Avarfy Ferenc javaslatát. Az indítványozó azonban *megfelebbezte* ezt a közgyűlési határozatot s a folyamodványára ma érkezett le a városhoz a miniszterium döntése, melylyel Széll Kálmán belügyminiszter helyett Gulner Gyula államtitkár a felebbezésnek helyt adva, *megsemmisíti a közgyűlési határozatot s elrendeli a városatyák számának az 1886. évi törvény rendelkezése szerint való szaporítását, nemkülönbben a választókerületek reorganizálását.*

A miniszter avval indokolja határozatát, hogy az 1886. évi XXI. törvényekket, melynek 24-ik szakasza vág ide, *nem helyezte ki hatályából az 1892. évi XXVI-ik törvények, s így a törvényhatóság határozata — mely ezen az alapon utasította el az indítványt — téves.*

A város előljáróságának tehát kötelessége most már gondoskodni a miniszteri határozat végrehajtásáról: a városatyák számát szaporítani s a választókerületeket

újól beosztania kell. A törvény rendelkezése szerint ugyanis egy választókerületben csak hatszáz szavazó lehet. Aradnak eddig négy kerülete volt, az új beosztással ez a szám körülbelül megkétszereződik s akkor nyolc helyen fognak városatyát választani. Ez az egyik intézkedés, amit a miniszteri döntés értelmében meg kell tenni. A központi választmány éppen most dolgozik a szavazók összeírásán, az új kerület-beosztást tehát csak a végleges lista megállapítása után lehet elvégezni.

Fontosabb rész a második, a törvényhatósági bizottsági tagok számának kiegészítése. Ma Aradon körülbelül csak 360 lakosra esik egy városatyja, tehát mintegy száztíz több polgárt képvisel egy-egy törvényhatósági tag, mint amennyit a törvény előír. Eszerint *kétszáznyolcra kell emelni a városatyák számát*, ami azt jelenti, hogy 64 új képviselőt kell még a törvényhatóságba hozni. Ezeknek *fele virilis jogon*, másik fele pedig *választás útján nyeri el a városatyaságot.*

Ennek a kettős műveletnek végrehajtása természetesen sok időt és még több munkát vesz igénybe s egész csomó egyéb intézkedést von maga után. Így például ha egy-egy érdekesebb közgyűlés van, a városháza nagyterme nem elég nagy ahhoz, valamennyi képviselő helyet találjon a padokban. Ha még 60—70 új bizottsági tag jön be, a díszterem abszolút kicsi lesz.

A miniszter érdekes és fontos határozatát bemutatják a májusi közgyűlésnek, mely el fogja rendelni annak végrehajtását. Ez a feladat azonban — mint említettük — annyi körültekintést és munkát kíván, hogy az új városatyák megválasztására csak a jövő évben kerülhet sor.

Porcia Lajos hercegről.

(Egy változatos élettörténet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Meghalt egy magyar főúr. Hatalmas, gazdag ur. Családfája évszázadok előtt való időbe hajlik vissza. Őseinek szereplésével sokat találkozunk a történelemben. És halálának hírére még sem tűzik ki a gyászlobogót a magyar főrendiház homlokzatára. Bár gazdag volt mérhetlenül és vagyoni képesítése sokszorosan fölmulta a törvény által előírt normát.

Ez a magyar főúr nem volt tagja a magyar főrendiháznak. Az osztrák urak házában névsorában találhatjuk fel brugnezai és prátai Porcia Lajos herceg nevét. Az osztrák urak házában volt tagja, de azért magyar volt utolsó percéig. Erzése, gondolkodása, környezete mind magyar volt. A spittali kastély egy kis magyar sziget volt a szláv, olasz és osztrák tengerben. Ha már nem lakhatott magyar földön, legalább azt a dominiumot, amely az övé, tette magyarrá; ha nem lenghetett körül a magyar levegő, legalább a környezetét úgy válogatta meg, hogy magyar szónál egyebet csak elvétve hallhasson.

Nyolc évig volt birtokosa a hercegi címnek és a vele járó óriási vagyonnak. De a nagy vagyon nem hozott neki szerencsét. Mig itt élt a magyar földön, egészsége, jó kedélye pótolta a földi javakat. Hogy a hercegi korona birtokosa lett és dűlködhathott volna minden jóban — megbetegedett. Igazán nem élvezhette sem a hatalmat, sem a vagyont. A hatalomból nem kért magának semmit. Az osztrák törvényhozás palotáját soha sem kereste fel, az osz-

trák közügyekkel nem törődött. Az volt az álma, a vágya, hogy a magyar főrendiházban helyet foglalhasson. De ezt a célját nem tudta elérni.

Betegem került fel Budapestre többször is. Magyar orvosokban bizott leginkább. Súlyos baja ellen azonban nem volt orvosság. Meghalt. Élettörténete igen változatos és érdekes.

Porcia Lajos herceg *Belényesben* született. Hercegi szülői rangjának megfelelő, fényes nevelésben részesítették, azonban közte és családjá közt szakadás történt, minek következtében a fiatal grófnak hivatalt kellett vállalnia, s Porcia Lajos herceg, akkor még gróf, keserves küzdelmeket vívott a létért, mintha bölcsőjét nem is hercegi korona díszítette volna. A nyolcvanas években Biharvá. megyében szolgabíró volt, majd megnősült és Nagyváradra ment lakni, s ott igen kedves alakja volt a gentry köröknek. Uri-utcai lakásán a legelőkelőbb társaságok találkoztak annak idejében.

Porcia Lajos azután Budapestre került, ahol valamelyik miniszteriumban *napidíjaskodott* anélkül, hogy családjá a legcsekélyebb segítséget nyújtotta volna számára. A 90-es évek elején, mikor a Herkulesfürdő az állam tulajdona volt, a földmívelésügyi miniszter a fürdő igazgatójává nevezte ki Porcia Lajost. Midőn a boldogemlékü Erzsébet királynő Herkulesfürdőn nyaralt, őt osztották melléje, s a királyasszony szerfelett megkedvelte Porciát, kinek rábeszélésére meghosszabbította ott tartózkodását. Nemsokára a temesvári agrárbank vette meg a fürdőt, s ekkor Porcia Lajost elbocsátották.

Néhány hónapi kenyérválság után, 1896-ban kapta a hírt, hogy atyja, a család feje: *Ferdinánd* herceg meghalt. A család fő örökebe a majoresco: Porcia Lajos lépett, aki a hercegi címet kapta, s óriási hitbizományt örökölt, amelyhez tizenkét uradalom tartozik.

Két évvel ezelőtt, már mint a Porcia-birtokok hatalmas ura ellátogatott a herceg Biharvármegyébe s fölkereste régi barátait, akikkel együtt vadászgatott a belényes vidéki rengetegekben.

Hogy osztrák főúrrá volt kénytelen lenni, az sehogysem békitette ki. Mindig tervezgette, hogy visszakerül újra Magyarországra. Ki is keresett magának egy nagy főúri uradalmat az Alföldön és annak birtokosával már meg is egyezett, hogy elcseréli az osztrák földön lévő hitbizományi birtokával, de az igazságügyminiszteriumban megakadt az ügy. Nem akarták a király elé pártolólágg terjeszteni az átruházási szerződéseket. Így azután elmaradt az átköltözés.

Az osztrák föld levegője aláasta herceg Porcia Lajos egészségét. Nyolc évet töltött Spittalban. Főúri kastélyából sohasem fogott ki a vendég, de ő csak nézője volt a vidám mulatságoknak. Délceg termete megrokkant, megöregedett és pusztító, emésztő kór lepté meg a szervezetét, amely most meg is ölte hatvanhárom éves korában.

Halálával a hercegi címet és a hitbizományi birtokokat — mint már említettük — elsőszülött fia, immár herceg Porcia Aladár örököli, aki Budapest előkelő köreinek ismert és kedvelt alakja volt. A délceg fiatal főúr, a ki atyjának minden nemes tulajdonságával bír, a maga részéről szintén megkísérli azt, a mi atyjának nem sikerült és ha lehet, magyar földön telepszik le. De ha ez nem sikerülne, Budapestten évente hosszabb időt szándékozik tölteni és részt fog venni a magyar közéletben, amely az ő kiváló nemes egyéniségével sokat fog nyerni. A fiatal herceg 1886-ban nősült Budapesten. Neje *Ging* Anna, a kivel való boldog házasságából két gyermeke született.

Matavovszky Nándor dr. nyugalomba vonulása.

(Változás a megyei kórház vezetésében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az aradi társadalomnak és az orvosi karnak általánosan tisztelt, közbecsülésben álló, veterán alakja vonul vissza az aktív működés teréről. *Matavovszky Nándor dr.* kir. tanácsos, az aradmegyei kórház igazgató-főorvosa. Megvált az intézmény vezetésétől, a melynek szervezése, kibővítése és modern alapra való helyezése az ő nevével elválaszthatlanul össze van forrva.

Matavovszky Nándor dr. igazgató-főorvos, a mint értesülünk, ma délután nyújtotta be *Urbán Iván* főispánhoz levelét, a melyben hajlott korára való tekintettel az aradmegyei kórháznál viselt igazgató főorvosi állásáról lemond és nyugdíjaztatását kéri.

Utódja *Parecs Gyula dr.* első főorvos lesz, kinek helyébe *Löwinger Miksa dr.* főorvos lép elő első főorvossá. Az így megüresedő második főorvosi állás betöltésére pályázatot fognak kihirdetni.

Matavovszky Nándor Podolin városkában, Szepes megyében született az 1814-ik évben régi magyar nemesi családból. Az orvosi grádusokat a pesti egyetemen nyerte; így az orvostudorit, már az 1844-ik évben kapta, utána rendben a sebészeti doktori diplomát, majd a szemészeti és szülészeti okleveleket 1844-től 1847-ig. E tanulmányai közben és után a pesti pesti gyermekkórházban mint dr. *Schöpf* kórházigazgató segédorvosa két évig, majd a sebészeti klinikán a híres *Balassának* II-od asszisztense helyén szintén két évig működött. Atalában az egyetemi tanulmányai körül tanúsított buzgalmát az akkori egyetemi orvosi kar legkitünőbbjei elismerő oklevelekkel igazolják, köztük *Arányi Lajos* kórbonctanár, továbbá *Kovács Sebestény* ndre, ki akkor még a sebészeti klinikán asszisztens volt, azután *Piskovich János*, Rókus kórházbeli főorvos és helyettes tanár a sebészetnél stb.

A közvetlenül azután beállott szabadságharc mozgalmaival a tanulmányait végzett fiatal orvos az ujonnan felállított 8-ik honvédszászlóaljhoz lett főorvossá kinevezve; az érdekes okmány, mely a kinevezést tartalmazza, 1848. év június 30-áról van kelteve s *István Nándor* kir. helytartó és gróf *Batthyányi Lajos* által van aláírva. 1849. év február 16-án *Mészáros* hadügyminiszter által a 8-ik hadosztálynál már törzsorvossá lett előléptetve. Ugyanazon év május 15-étől *Vetter Antal* főparancsnoksága alatt mint igazgató főtörzsorvos működött, és szolgálatában tanúsított szakértelme s ügybuzgalmáról úgy *Vetter* mint *Görgeynek* ugyancsak május 15-éről kelt bizonyítványai tesznek tanubizonyosságot. — Különösen *Vetter Antal* főparancsnok nyilatkozik nagy elismeréssel *Matavovszky Nándorról*, ki „buzgalma és emberies bánásmódja által minden tekintetben kitüntet és a hadsereg háláját a legnagyobb mértékben kiérdemelte.“

A szabadságharc végén a 8-ik hadosztályból a szerencsétlenül járt *Damjanichsal* együtt az aradi várba jött, mint az egészségügyek vezetője, hol a többek közt *Damjanichot* történeti nevezetességű és a magyar hadsereg ügyére nézve oly végzetessé vált balesete alkalmából kezelte. Itt érte a kapituláció.

Ezután közel másfél évig rejtőzködött Aradon, a mig csak a honvédorvosok számára az amnesztia ki nem adatott, ekkor végleg meg-

telepedett városunkban, hol azontul mint gyakorló orvos működött, s rövid idő alatt általános tiszteletre és nagy népszerűsége telt szert.

Ezen közbizalomnak volt kifolyása azon megtisztelő ajánlat, melyet az aradmegyei kórház igazgatói állásnak elvállalására nézve kapott. Akkoriban nagy elégedetlenség uralkodott, különösen az alapítók között, a megyei kórház kezelése körül tapasztalt visszaélések és dezolált állapotok miatt. Az 1856. év folyamán *Hauk*, az akkori megyefőnök az alapítók felszólítására fölkerlte *Matavovszkyt*, hogy a megyei kórház vezetését, mint annak igazgató főorvosa átvegye, mert csak így remélheti „hogy az ott uralkodó rendetlenségek és visszaélések véget érnek.“ A fölajánlott igazgatói állást *Matavovszky Nándor* el is foglalta s azt a kórház újabb felvirágoztatásával 1862-ig töltötte be, a midőn a provizóriummal beállott politikai visszahatásnak engedve, ő is visszalépett. Az alapítók és a megye akkori főnöke mindent elkövettek ugyan, hogy állását megtartsa, de nem volt rá birható. A kórház igazgatásától megváltván, hosszabb utazásra indult, melyből csak négy hó múlva tért vissza Aradra. Ez alkalommal bejárta nemcsak egész Német- és Franciaországot, de a tengeren túl Angliát is, mindenütt a kórházi intézményeket tanulmányozván.

1867-ben az alkotmányosság visszaállta után *Szende Béla* főispán által újra kinevezetett a kórház igazgatójává s ezt a tiszteletet mai napig ritka buzgalom- és szakértelemmel viselte, úgy, hogy bátran elmondhatni, hogy az aradi mintaszerűleg berendezett és vezetett kórháznak e tekintetben nincs párja az egész országban.

Matavovszky Nándor dr. negyvennégy éve működik az aradmegyei kórház élén. Érdeimei elismerésül előbb a kir. tanácsosi címet nyerte, majd pedig 1891-ben, a mikor ötvenéves tudori jubileumát ünnepelte, a *vaskorona-rend harmadik osztályát* adományozta neki a király. Az aradmegyei kórházat ő fejlesztette, emelte nagygyá. Az ő buzgalkodásának eredménye volt, a midőn Aradvármegye néhány év előtt a tulzsufolt kórházat mintegy kétszáz-ezer korona költséggel kibővítette, a mi által az mintaszerű higiénikus intézménynyé vált.

A nyugalomba vonuló igazgató-főorvos ma *nyolcvannyolc* éves. E magas kor dacára ma is jó egészségnek örvend, sőt a legutóbbi időkig buzgalommal vett részt a kórház dolgaiban, nemcsak az adminisztratív teendőknél, de az osztályokban, a gyógykezelésnél is. Mint orvos az elsőrendő szaktekintélyek közé tartozik, régebben több munkája jelent meg orvosi szaklapokban.

Távozását bizonyára sajnálattal fogja mindenki hírül venni, a ki az ő érdemeit az aradmegyei kórház vezetéséről ismeri.

A nyugalomba vonuló főorvos ma már elbucszott az aradi kórház orvosi és tisztviselőkarától. Érdekes, hogy az öreg főorvos, mikor bucsuzás közben hosszú szolgálati éveiről beszélt, fiatalos kedvvel így szólott:

— Pedig nem is érzem magamon még olyan nagyon a kor súlyát . . .

HIREK.

Öngyilkos táblai bíró.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 24.

Sátoralja-Ujhelyen ma meglepő öngyilkosság történt. Egy előkelő állami hivatalnok, kit pár hét előtt helyeztek át onnét a Bácskába, a lakásán föbe lőtte magát és hosszú szenvedés

után meghalt. A végzetes tettet anyagi zavarok miatt követte el.

Az öngyilkos mogyorósi és bánóci *Hlavathy József* volt sátoralja-ujhelyi főügyész-helyettes, testvérbátyja *Somló Sándornak*, a budapesti Nemzeti Színház igazgatójának, akinek tudvalevőleg a osaládi neve *Hlavathy Odön* s előkelő ungmegyei nemes családból származik.

Hlavathy Józsefet hat hét előtt nevezték ki táblai bírói ranggal Szabadkára törvényszéki bírónak. Az áthelyezés nagyon bántotta s ennek több ízben kifejezést is adott. Bántotta főleg azért, mert anyagi zavarokkal küzdött s nem volt reménye ahhoz, hogy a messze távolból ügyeit rendezni bírja. Nyomban kinevezése után hosszabb szabadságot kért, hogy rendezze ügyeit, de úgy látszik, sikertelenül, mert ma egy revolverlövéllyel véget vetett életének.

A golyó jobb halántékán hatolt be s átfurta a koponyát. Ugy találták meg haldokolva, mikor a dörrenés zajára rátörték az ajtót. Órák hosszáig élt, míg szenvedésétől megváltotta a halál.

A váratlan öngyilkosság az egész városban mély megdöbbenést keltett.

— **Aradmegye választói.** Arad-vármegye központi választmánya ma délelőtt tartott ülésén állapította meg a vármegye 1908. évi képviselőválasztóinak jegyzékét. A névjegyzékét május 5-étől 25-éig teszik közzemlére az egyes községekben. A gyűlésen *Schill József* főjegyző elnöklése mellett *Blaskovics Ernő*, *Heinrich Sándor*, *Keresztes Gyula* főügyész, *Boros Iván* tb. főjegyző és *Faragó István* aljegyző voltak jelen.

— **A borosjenői mandátum.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Solymossy Lajos* báró borosjenői orsz. képviselő mandátuma elleni petíció ügyben, a Kuria által elrendelt vizsgálatot a nagyváradi kir. tábla befejezte és ma az iratokat felterjesztette a Kuriához.

— **A görög keletiek husvétja.** A görög keleti hitfelekezetűek ezen a héten ülik meg a husvéti ünnepeket. Ma volt az ünnep bekezdője, nagycsütörtök napja, melyen a gör. kelet. román és szerb templomokban ünnepi misét tartottak.

— **Ostromállapot Oroszországban.** Az orosz hivatalos lap ma *statáriumot* hirdet. *Szipjagin* belügyminiszter gyilkosának ügyét a kormány haditörvényszék elé utalta, amely mint rögtönítélő bíróság fog működni. Erre az elhatározásra bizonyára nem a *Marinski-palotában* elkövetett merénylet indította az orosz kormányt, mert hisz ilyen merényleteket a cár birodalmában már szinte megszokhattak. Sokkal komolyabb jelenségek aggasztják a névapartai hatalmasokat. A „Times“ szeptérvári levelezője igen frappáns kifejezésben foglalja össze azokat a jelenségeket. Azt írja lapjának, hogy *Oroszország helyzete ma olyan, amint volt Franciaországé az 1789-iki forradalom előtt.* Ezt a jelentését illusztrálja is. Tényekkel, példákkal bizonyítja, hogy több orosz kormányzásban a muzsikkok tömege indult meg, véres harcokba keveredve az államhatalommal. A helyzetnek még egy nevezetes tünetét jelentik ma. *Wanovszki* tábornok közoktatási miniszter tudvalevőleg arra vállalkozott volt, hogy a meggyilkolt *Bogoljevov* által föllázított diákságot kibékíti, de most belátta, hogy ezt a tervét nem viheti keresztül, mert az orosz hatóságok a reakció terére léptek. Beadta a lemondását, amelyet a cár el is fogadott.

— **Pénzügyi körlevél.** Az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár részvénytársaság körlevelében tudatja, hogy az intézetnek február hó 28-án tartott rendes évi közgyűlésén *Urbán*

Iván főispán igazgatóvá választott meg. Együtt közli az új igazgatók törvényszékiileg bejegyzett cégjegyzését, illetve aláírását.

— **Atzél Péter hagyatéka.** Az *Atzél Péter* hagyatékához tartozó Szent László-utcai telkek közül egyre, amint ismeretes, nem lehetett az árverést megtartani, mivel a kérvényhez a szabályszerű-becsübizonyítvány nem volt mellékelve. Most, hogy az beérkezett, *Zubor Gyula* törvényszéki bíró az el nem adott telekre az árverést május 20-ik-*ra* tűzte ki. A telek az utcának a József főherceg uttól balra eső oldalán, Kell Lipót dr. háza mellett van. Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy *Atzél Péter* eddig elárverezett ingatlanainak vételárából összesen 68,000 korona folyt be, amelyre nézve az aradi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság sorrendi tárgyalás útján el is készítette a felosztást. Az összeg legnagyobb része a Magyar Jelzálog Hitelbankot, mint főhitelezőt illeti.

— **Vilma királynő állapota.** A németalföldi *Loó*-ból táviratozzák, hogy a ma délelőtt kiadott orvosi jelentés szerint *Vilma királynő* állapota megnyugtató, s aggodalomra most már egyáltalában nem ad okot.

— **Nagy tűz Kurtics mellett.** A Kurtics alatti *Topilla* pusztán, *Károlyi Tibor* gróf birtokán — mint tudósítók jelenti — ma este óriási tűz pusztított, a mely kevésbé múlt, hogy veszedelemmel nem fenyegette magát a községet is. Hét óra tájban egyik béreslak tüzet fogott s a repülő zsaránokok felgyújtották a közeli istállót, melyben a feles gazdák és cselédek szarvasmarhái voltak elhelyezve. Ezekből egyet sem tudtak megmenteni: ötvenkét szarvasmarha esett a lángok martalékául. Némelyik cselédnek egész vagyonkaja ment így tönkre, mert megtakarított pénzükből szarvasmarhát vásárolgattak s azok ma mind ott veszték. A kár igen nagy.

— **Mascagni a király előtt.** *Bécsből* táviratozza tudósítók: A király ma kihallgatáson fogadta *Mascagni*-t, a neves olasz zeneszerzőt, aki megköszönte a neki tavaly adományozott *Ferenc József*-rend középkeresztjét. A király rendkívül kegyesen fogadta *Mascagni*-t. Kihallgatás után így szólt hozzá:

— Nagyon örültem, hogy személyesen megismerhettem és nálam láthatam önt.

— **Polónyi jelöltsége.** A zirci körületben a szabadalvúrt tudvalevőleg *Makkfalvy Gézá*t léptette föl. Vele szemben ma a függetlenségipárt *Polónyi Gézá*t jelölte ki, úgy hirdik, meg is fogja kapni a többséget.

— **Számonkérőszék a vármegyénél.** Ma délelőtt, *Urbán Iván* főispán vezetésével számonkérőszék volt Aradvármegye központi hivatalában. A bizottság minden rendben talált, s az alispáni hivatalban, valamint a számvédelemnél tapasztalt rend fölött különös elismerését nyilvánította.

— „**Buda**“ elsüllyedt. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az *Adria* tengerhajózási részvénytársaság igazgatóságához Malagából ma érkezett jelentés szerint az észak-afrikai vonalon hazatérő *Buda* gőzös Malagából kiindulva, az *Ariadne* nevű hollandiai hajóval összeütközött. Az arra hajózó *Murillo* nevű angol gőzös a veszélyeztetett magyar hajó segítségére ment és a *Buda* összes utasait és személyzetét felvette és Malagába visszazárlította. A hollandiai gőzös súlyosan megsérült, a *Buda* azonban az összeütközés folytán, miután mindenki megmenekült, 300 tonnával elsüllyedt. A *Buda* biztosítva volt.

— **Két alapítvány.** Az aradi izr. jótékony egyesület tegnap tartott választmányi ülésén lélekemelő jelenet folyt le: *Glück Károly* az egyesület

ujjonnan választott érdemes alelnöke az irányában megnyilatkozott bizalom iránti hálaérzetének és köszönetének kifejezésekként „*Glück Károly és neje*“ címen 250 koronával alapítványt létesített, mely nemes tettek nyomban következője akadt az egyesület választmányának buzgó tagja: *Hegyi Albert* személyében, ki: „*Hegyi Albert és neje*“ címen 150 koronás alapítványt jelentett be nyomban az első alapítvány után. A választmány mindkét alapítványtevőt lelkesen megéljenzte.

— **Az Andrassy-szobor ügyében Oláh Dezső** dr. fővárosi ügyvéd a következő nyilatkozatot adta ki ma:

Az *Andrassy-szobor* öntési munkájára vonatkozólag a *Beschoner A. M.* és fia cég ellen a lapokban megjelent támadások folytán, mint a cég jogi képviselője, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy jelenleg a cégnek igazgatói állása nem lévén betöltve, a cég csak akkor nyilatkozhatik, ha még a tegnapi nap folyamán elküldött támadó cikkek birtokában lesznek. Az eddigi hallgatás tehát semmiképen sem jelent beismerést. *Oláh Dezső* dr. s. k. ügyvéd.

— **Aranytolvajok,** *Déváról* táviratozzák: A *Bornemissza Tivadar* gróf bogsáni, hunyadmegyei aranybánya-telepéről az éjjel öt zsák aranyércet elloptak. A zsákok az iroda pénztárszekerényében voltak elhelyezve, ezt feltörték s úgy vittek el. A tettesek ismeretlenek.

— **Kedvezmény egy aradmegyei iparvállalatnak.** A kereskedelmi miniszter *Szeidner Miklós* soborszini márványmunkáló telepének, továbbá kapriórjai és kápolnási márványfejtő bányájának állami kedvezményeket engedélyezett.

— **A cseh nyelvű nyugta.** *Bécsből* táviratozza tudósítók az alábbi, eléggé jellemző dolgot: *Herold* képviselő bepörölte a kormányt, mert nem fizette ki két cseh nyelven kiállított napidij-nyugtáját. A birodalmi törvényszék úgy határozott, hogy a kormány köteles a követelt napidijakat, összesen 2140 koronát, a perköltiségekkel és kamatokkal együtt kifizetni.

— **Honvédtisztek lovagló-tanfolyama.** A szegeci honvédkerületi parancsnokság ez évi február havában a honvédgyalogsági tisztek részére lovagló-tanfolyamot nyitott Szegeden. Ezt a tanfolyamot a héten feloszlatták és a Szegedre vezényelt honvédtisztek visszatérnek állomáshelyeikre. A lovagló-tanfolyam parancsnoka *Bereczky Andor* honvédhuzsar-főhadnagy volt. A tanfolyamra vezényelve lettek a lugosi 8. honvédgyalogezredtől: *Kugler Győző* és *Kovács Lajos* hadnagyok.

— **Nagy idők tanuja.** *Hatvani József* aradi 1848/49-iki honvédmester ma, nyolcvanhárom éves korában meghalt. Az elhunyt hosszú időn át volt az Aradi Ipar-és Népbank hivatalos tagja, s attól haláláig nyugdíjat huzott. Holnap délután három órakor temetik el.

— **Főhadnagyból lakatos.** *Rieger* főhadnagy évekké elelőtt *Mörchungenben* lelőtte kapitányát. A haditörvényszék hat évi fogságra ítélte. Rabsága alatt lakatosmesterséget tanult. Most kiszabadult, Amerikába ment, ahol lakatosüzletet fog nyitni.

— **A megostromolt takarékpénztár.** Megirtuk tegnap, hogy *Sopron* legrégebb és legtekintélyesebb pénzintézetét, a *Soproni Takarékpénztárt*, a városban lábrakelt híreszteléseknek felülve, a betevők valóságos ostrom alá fogták. Ma, mint *Sopronból* táviratozzák, ismétlődött a betevők rohama. A takarékpénztár a rendelkezésére álló készpénzből az összes betevőket kielégítette.

— **Mussolino a bírák előtt.** A híres olasz brigantínak *Mussolinonak* most folyó főtárgyalásáról hasábokat írnak az olasz lapok s különös, hogy a rettegett rablóvezérről a legtöbb lap bizonyos rokonszenvvel emlékezik meg, *Mussolinot* meglátolva kísérték a törvényszék elé s azzal kezdte vallomását, hogy öt egykori bíráinak tévedése kergette a briganti életbe. Artatlanul 21 évi börtönre ítélték — mondja *Mussolino* — s én leráztam magamról bilincseimet s kiszöktem a szabad világba. *Mussolino* a maga fényes nemzeti viseletében áll a

bírak előtt. Fegyencruháit levetette a tárgyalás előtt. Szép szál legény, tipikus olasz szemekkel, a melyekben végtelen vakmerőség tükröződött vissza. Sok embert ölt meg, de sohasem orozva. Szökését így beszélte el: *Karácsony éjszakáján történt. Azt álmejtam, hogy mély örvény szélén állok. Mögöttem megszólalt valami titokzatos hang s ezt kérdezte tőlem: Min gondolkozol? — Hogy mire gondolok? — feleltem a titokteljes hangra — arra, hogy nincs nálamnál szerencsétlenebb lény a világon. Arra gondolok, hogy az emberek megakarnak ölni s hogy mennyivel jobb is az állapot az embernél. Bocsássatok meg uraim — ezt az esküdtekhez fordulva mondja, — de higgyétek el, az emberek igen embertelenek. A titokzatos hang ismét megszólalt: Remélj, nem haltál meg, Isten megsegít. Az Istentől várjak segítséget? Igen, remélj és ne szitkozódj! Elhagyod e helyet és bosszút állsz elleneiden! Másnap reggel azon a helyen ástam ki a börtön falát, ahol a hang megszólalt. Három nap, három éjjel folyt a munka. A falba épített hatalmas sziklatömb valósággal játékszer volt a kezemben. Pedig nem vagyok erősebb, mint más ember. De segítségemre jött *Krisztus* és én kiszabadultam. E perctől fogva megtértem. Uraim, jó keresztény vagyok.*

— **Öngyilkosság mulatás után.** *Egerből* táviratozzák: *Rajdos János* tatatóvárosi hivatalnok tegnap este *Egerbe* érkezett; az éjszakát ott átmulatta, ma délután pedig agyonlőtte magát. Ruhájának zsebeiben néhány korona pénzt találtak. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A bur rajvonat.** Érdekes kísérletekkel foglalkoznak most a német hadseregben. A dél-afrikai háború már megteremtette a maga gyümölcsét. A német tisztek, a kik a buroknál szolgáltak, új, az eddigi szabályzatnak teljesátalakításával járó harcolási módot hoztak magukkal Dél-Afrikából. Az új taktika, az eddigi gyakorlatban volt tömött rajvonalat mint elavult intézményt kiküszöböli. Az új rajvonat mindössze négy-öt ember, akik egymástól nyolc-tíz lépésnyi távolságban közelítik meg mindaddig az ellenséget, míg vagy egy természetes, vagy egy mesterséges földzet mögül, a töltés takarékos használata mellett, a tüzelést megkezdhetik. Ez a rajvonat fokozatosan addig sűrítendő, a míg a támadást megelőző gyorstüzelés el nem kezdődik, a mikor is az egész csapat mint egy ember, veti magát a gyorstüzelés által meggöngyölt ellenségre. A dél-afrikai háborúból visszatért német tisztek közül már ketőt behívtak a nagy vezérkarhoz, a hol az új harcoló csapatok új fölvonulását szigorú kritikának vetették alá, mielőtt a gyakorlatban való kipróbálásig eljutottak. A rajvonalnak ez az átalakítása egyrészt a tisztek és altisztek kezéből kiveszi az egységes komandót, a leg-egyszerűbb harcokra is óriási felelősséget hárít és a kötelesség tudását erősíti. Nemcsak hidegvért, de a terep százféle változatainak minden komandó nélkül való teljes kihasználását a tüzelés megkezdését és az elégtelen célnál annak beszüntetését is, mind a harcoss élelmeségétől teszi függővé az új fölvonulást. A német hadseregben a testőrezredekkel próbálják ki a buroktól tanult új módszert.

— **Kölcsönt kért a királytól.** Egy dobozi kovácsmester levelet irt a királynak. Az irásban, miután elpanaszolja, hogy egy ócska gépet vett 900 forintért s annak az árát kellene törleszteni, de nincs pénze, mély hódolattal esedezik, a felséghez, hogy öt bajából szabadítaná ki. Mindössze 4000 forintra volna szüksége s ebből a gép árát, sőt a takarékpénztárt is kitudná fizetni s ezért cserébe hajlandó lekötni ő felsége javára ingó és ingatlan vagyonát, mely a géppel együtt 5500 frtot megér. Sajnos, a király nem relettalt a kedvező kölcsön ajánlatra, mert a kérvény minden megjegyzés nélkül érkezett vissza.

— **Új állampolgár.** *Lenkovez Nándor* volt kir. és cs. őrmester, az aradi huszárlaktanya kantinosa, ma délután letette a magyar állampolgári esküt *Institóris Kálmán* polgármester kezébe.

— **A lefoglalt ékszer.** Mint annak idején megirtuk, a bécsi hatóság ez év február 28-án lefoglalta egy ottani szállodában a párizsi *Bouche* cég két utazójánál talált ékszereseket joga-

sulatlan házalás címén, az osztrák házalási szabályrendelet értelmében. A kihágási vétséget növelte még az, hogy a két utazó a vám- és az aranyhitelesítői közegeket is kijátszotta. A pénzügyigazgatóság a két franciát 21,130 korona büntetésben marasztalta el, melyet az illetők a tegnapi napon le is fizettek. A járásbíró, amelynek ez a kihágás szintén hatáskörébe tartozik, még szigorubb ítéletet hozott, amennyiben a két utazót fejenként 250 korona pénzbüntetésben marasztalta el, az egész ékszerkészletet pedig, amelynek értéke 650.000 frankot tesz ki, elkobozottnak jelentette ki. A bécsi hatóság ítélete ellen a franciáknak még jogukban áll az alsó-ausztriai helytartósághoz felebezésüket benyújtani.

— Angol ló-telep Szegeden. Az angol garmatügyi minisztérium kezdeményezésére Szegeden egy alföldi nagy lóvásárló cég központi lóvásárló telepet rendezett be. A cég kötelezte magát, hogy három hó alatt 12.800 lovat szállít az angol hadsereg részére.

— Lakodalom — temetés. Szécsény községben Sigrái György gazdaember fia vasárnap tartotta az esküvőjét Tuba Lenkével. A lakodalmi mulatság vígan folyt egész éjjel és másnap délben még mindig ott iddógált 25—30 vendég. Az ebédet jó kedvvel, zenésző mellett költötték el. — Egy órával utóbb a menyasszony rosszul érezte magát. — Azt hitték, hogy a fiatal asszony kimerült s lefektették. Csakhamar rosszul lett azonban Sigrainé is és erre a vendégek elszéledtek. A menyasszony és anyósa ezalatt iszonyu görcsökben fetrengt. Sigrái orvosért küldött, a ki azonban a szomszéd faluban volt, s mire megérkezett a fiatal asszony haldoklott. Az orvos mérgezést állapított meg s bár rögtön ellenszert alkalmazott, sem a fiatal asszonyt, sem az idősebb Sigrainét nem lehetett megmenteni. Mialatt az orvos Sigráinak foglalatzkodott, a vendégek közül Fekér Pálné és Kósa Anna is iszonyu görcsöket kaptak. Őket sikerült megmenteni. Az elhunyt menyasszony és az idősebb Sigrainé holttestét felfogják boncolni, hogy megállapítsák, mivel mérgezték meg az áldozatokat.

— Adomány. Hirschl Zsigmond ur és neje szül.: Steinitzer Regina urnő az „Aradi polgári jótékony-nőegyletnek” 100 korona alapítványt (Aradi ipar és népbank betéti-könyv 9225. sz.) tettek, mely nemes lelkű adományukért, leghálásabb köszönetet mond Urbán Ivánné egyleti fővédasszony.

— Ujtás! Honisch L. István cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 858., minden vasár és ünnepnapon eszközöket felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A somogyi nábob végrendelete.

(A másfél millió örökség.)

Tizedik nap.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 24.

A pestvidéki törvényszék ma délelőtt folytatta a tanukihallgatásokat. Elsőnek Austerlitz Viktor kiskorpiádi fakereskedőt hallgatták ki, aki állandó üzleti összeköttetésben volt Nagy Mártonnal. Tanu előadja, hogy Nagy Ákossal másfél év óta rossz viszonyban van. Nagy Márton előtte is több ízben kijelentette, hogy örököse Nagy Ákos két fia lesz. Tanu a törvényszék megeskettette.

A következő tanu Pollák Albert hedrahelyi lakos volt, aki előtt Nagy Márton több ízben, egy néhány nappal halála előtt is, mikor tanu-mál birkát vásárolni járt, kijelentette, hogy öz-

szes vagyontát Ákos két fiára hagyja. A tanu szintén letette az esküt.

Erdekes volt Antal Imre földmives vallomása, aki három évig szolgált Nagy Mártonnál. A haláleset napjára élénken emlékezik. Az öreg ur haláláról úgy szerzett tudomást, hogy a gazda felesége kiszaladt az udvarra és ott kiáltotta, hogy meghalt az uraság. Mire azonban ő odaért a tornáchoz, Molnárné nem eresztette be a szobába, azzal a kijelentéssel, hogy az uraság ismét magához tért.

Antal Imréné szül. Lengyel Mária szintén azt vallja, hogy őt többedmagával szintén azért nem eresztette be Molnárné, mert az uraság időközben jobban lett. Kis idő múlva Molnár József gazda is kijött és ezt mondta a tanunak:

— Hála Istennek, jobban lett az öreg nagyságos ur, annyira, hogy Ákos urral és vele beszélhetett.

A tanu szembesítették Molnár Józseffel, aki azonban mint renesen, most is mindent tagadott.

A következő tanu Kis István gépfűtő volt, aki Nagy Mártonnál 1894. óta volt szolgálatban. Polónyi Géza védő kérdésére előadja, hogy Kovács szakácsot ismeri. Iszákos ember, akit a multkoriban is teljesen ittas állapotban huzott ki egy vízzel telt árokból, mert féltette, hogy belefut. Tanu szembesítik Kovács szakácscsal, aki mindent tagad.

Utánna Bankó Ferenc kadarkuti lakos, vagyonos ácsmestert, hallgatták ki, a ki vallja, hogy Takácsot és feleségét május 25-én délután 2 órakor látta kocsin elhajtani a háza előtt, hogy honnan jött, azt nem tudja.

Sebők Márta azt vallja, hogy nagynénjével többször járt ki Hódosra, s hogy Nagy Márton ő előtte is mondta, hogy a pénzét Nagy Ákos és Ferencnek fogja adni.

Mayer Józsefné dajka volt Nagy Ákosnál, Nagy Márton halála napján reggel a gazdája kérte tőle gyorsan a kulcsokat, mert — mint mondá, — Nagy Márton ur rosszul van. Ákos is elment akkor Hódosra. Elmondja még, hogy a halála előtti napon Nagy Márton Körmenten volt néhány emberrel, akiket azonban ő nem ismert. Ő is hallotta, hogy Nagy Márton Ákos két fiára akarta hagyni a vagyont. Ügyész kérdésére: mikor beszélt utóljára Nagy Ákos-sal, kijelenti, hogy pár hónappal ezelőtt, a mikor tudatta vele, hogy beiratta tanunak.

Halász Juliska szobalány, a vád által bejelentett tanu, vallja, hogy harmadfél hónapig szolgált Nagy Ákosnál, akitől 1901. január 1-én ment el. A haláleset alkalmával nem szolgált Nagy Ákosnál. Előadta, hogy Kovács József szakács, egy részeges ember, aki szintén Nagy Ákosnál szolgált, beszélt neki, hogy a nagyságos urat végrendelet hamisítással vádolják, mire tanu csak ennyit jegyzett meg:

— Hallgasson maga részeges!

Szembesítették Kovácscsal kiderült, hogy az egész dolog pletyka, melyre most Kovács nem akart emlékezni.

A tárgyalást folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Uzorás butorkereskedő. A budapesti büntetőtörvényszék Netter Gyula, egy vagyonos családból származó, de könnyelmű fiatal ember panaszára uzora miatt vád alá helyezte Egr: Mór butorkereskedőt és a feleségét, Stekkelmacher Rózát. Még évek előtt, 1892-ben Netter 200 forint kölcsönt kapott a házaspártól s e summáért egy 500 forintos váltót adott, majd ezt, mivel a lejáratkor nem fizetett, egy 600 forintos elfogadvánnyal cserélte ki. Történt aztán, hogy a könnyelmű ifjut a családja külföldre utaztatta és csak évek múlva tért vissza.

Ekkor elővették Egriék és a késedelem, valamint kamatok címén egy 1000 és egy 500 forintos váltót szoritottak ki tőle. Ezek az irások azért is jobbák voltak az előbbieknél, mert rajtuk volt Netter anyjának és előkelő állásban lévő, dúsgazdag lipótvárosi nagyhácsijának is a neve. Az üzleti összeköttetés eképen még élénkebb lett, noha Egriéknek ugyanasak alapos lehetett a gyanujuk a tekintetben, hogy az aláírások hamisak. De mégis adtak kiszemelt áldozatuknak újra 300 forint értékű butort egy 1000 forintos, majd 100 forint pénzt egy 250 forintos váltóra. Ma álltak törvényt Egri és a felesége. A tárgyaláson, melyen dr. Agoraszó bíró elnökölt, egész sor tanut hallgattak ki. Az ítéletet még nem hozták meg.

§ Réz az aranyékszerben. Krigler Dávid budapesti ékszergyárost sok kellemetlenség érte az utolsó időben. Itt is, ott is többször egymásután arra a felfedezésre jutottak, hogy az arany ékszereibe jókora adag réz jut. Emiatt meggyült Kriglernek a baja nemcsak a fémjelző hivattal, de fellépett ellene az ékszerészek országos egyesülete is s a gyanus manipulációkat odavitte, a hova való, a büntető bíróság elé. Krigler tisztázta magát a mai tárgyaláson s így felmentették, ellenben Reiszner Henrik ékszerész nejét, a ki szintén belekeveredett ebbe a dologba, elítélték ötven korona pénzbírság lefizetésére.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.50
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.53
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesről sz. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Thorán Kálmán, Csik-Csicsó. — Reitmann Bernát, Leoben. — Stranski József, Eisenbrod. — Maier József, Bécs. — Koscharek Vince, Bécs. — Berner Salamon, Huszt. — Schönfeld Lipót, Nyitra. — Ulrich Rudolf, Teschen. — Birner Ferenc, Bécs.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 24.

Magyar aranyáradék 4%	119.85
Magyar koronaráradék 4%	97.75
Magyar arany 4 1/2%	120.—
Magyar ezüst 4 1/2%	100.00
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.75
Horvát szlavin földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeregyorsorjegy kölcsön	204.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	162.76
Osztrák papírjáradék	100.50
Osztrák járadék ezüst	100.50
Osztrák járadék arany	120.50
Koronaráradék	99.40
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1600.—
Magyar hitelbankrészevény	692.—
Osztrák hitelbankrészevény	675.75
Osztrák-magyar államvasut	665.75
20 frankos arany (Napoleonador)	19.06
Német birodalmi márka	117.30
London	240.25
Paris	95.35

Szeszüzlet.

— Április 24. —

Mai jegyzékünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szerített moslék 12:80—13— korona mmázeánként.

Budapesti árú- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 24.

Délközvet. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szilárd iránzat mellett 10,000 métermássa került forgalomba, kezdetben 10, később 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafélék közül rozs és zab drágább. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.09—9.10
Buza májusra	9.03—9.04
Buza októberre	7.95—7.96
Rozs áprilisra	7.33—7.36
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.63—6.65
Zab áprilisra	6.80—6.82
Zab májusra	—
Zab októberre	5.80—5.82
Tengeri májusra	4.92—4.93
Tengeri júliusra	5.08—5.10
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	9.09—9.10
Buza májusra	8.98—8.99
Buza októberre	7.91—7.92
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.57—6.58
Zab áprilisra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.80—5.84
Tengeri májusra	4.87—4.88
Tengeri júliusra	5.03—5.04
Repce augusztusra	11.60—11.70

Zárlat 5 órakor:

	korona
Oszták hitelrészvény	675.75
Magyar hitelrészvény	698.—
Leszámlolóbank részvény	439.50
Rima-Murányi vasmű részvény	504.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	687.—
Közúti vasút	616.—
Városi villamos vasút részvény	312.50

NAPIREND.

Április 25. Péntek. Róm. kath. naptár: Márk ev. — Protestáns naptár: Márk. ev. — Görög-keleti naptár (április 12): Nagypéntek. — A nap két 4 óra 38 perckor, nyugszik 6 óra 46 perckor — A hold két 9 óra 30 perckor, nyugszik 6 óra 6 perckor.

Kölséy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett létesítem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, elvélve csapadék, később enyhébb.

REGÉNY-CSARNOK

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catalle Mendés.**

[30]

(Folytatás.)

Ha megtagadják saját és országom dicsőségének emelésére szükséges pénzt, kiáltá fuvolájával hasítva keresztül a levegőt, ha azt merik kérni tőlem, hogy távolítsam el magamtól azt, aki egyedül nagy az emberek között és a ki nekem egyedül kedves, úgy mint az ifju francia Lajos valami vadászat után, én is be fogok menni a parlamentbe, feltett főveggel és sarkantus csizmával és minden akarat meg fog semmisülni lovagló korbácsol szele alatt.

— Nagyszerű! mondá Károly kacagva. És én Felséged mögött kürtömbe fogok fújni, úgy hogy valamennyi ügyvéd megriadt özként fog onnan széjjel futni. De azt, amit a király fog tenni, s a mit neki joga van tenni, nem kísértetik meg a miniszterek. Innen van, hogy olyan nyugtalanok. Gondolkozzék csak Felség! Már husz napja, hogy palotájának szolgálai — nem Felségedet, hanem az Oberon jelmezébe öltözött pástort — hátat fordítani látták a Titania barlang közelében az udvarnak. És azóta az egész udvar kétségbe van esve; a lovász mesterek bajnaltól kezdve teremről teremre járnak, ijedten, megsemmisülve keresvén uru-

kat; néhányan lóra kapnak, elvágtatnak a Rózsavárba vagy a szírenkastélyba és leverve érkeznek vissza másnap. A miniszterek! Ezek valóban szánandó állapotban vannak. Luisberg ur, Felséged eltűnéseinek első hírére észrevétlenül elejtette burnótszelencéjét, s azóta már három hete majdnem, hogy öntudat nélkül nyul két ujjával az üres markába és szippantja a levegőt. Szerencse, hogy szokásból prüszent még. Lillenthal gróf már nem jár szóla minden reggel a franciskánusok zárdájába meginni a tizennégy pohár sört, úgy, hogy egész nap ittashoz hasonlít; ittassá teszi, mert nem hódolhat szokásainak. Felséged meg sem ismerné többé Lohenkranz urat! pohossága egészen eltűnt. Végre szegény Storkhaus báró, a ki tegnap szokása szerint kalapjával kezében a Johann-Joseph uton sétált, az oszták nagykövet fogata előtt leemelte — a parókáját. A koronaörök kétségbeesése, becsületesre, szivetszagató; nem tudtam ellenállni kéréseinek, mert nagyon kételkedtek benne, hogy ne volnék ebbe a dologba beavatva. A hadügyminiszternek azt mondtam, hogy Felséged Hollandba ment egy fekete tulipánt és egy először virágzó rózsafát megzemlélni; az igazságminiszternek azt sugtam meg nagy titokban, hogy Felségednek szeszélye támadt megolvasni, hányszor forog körül a jégmaclár tolla a Malstroem örvényében, mielőtt végkép eltűnnék a pénzügyminiszter értesült, hogy II. Frigyes jelenleg Groenland nyugati partján vadászat, hol az idén ritka nagyszámu kék róka tanyáz; végre lehetetlen volt elrejtennem a közoktatásügyi miniszter előtt, a ki a tanács elnöke, hogy Felséged jónak látta Mekkába zárakodolni. És hogy fel ne ismerjék, egy Arabia felé utazó cigánycsapathoz csatlakozott tamburinosnak! Az igazat megvallva, nem tudom, elhitték-e ezeket nekem. De Storkhaus báró olyan bizalmas tekintettel hallgatott rám, hogy nem csodálkoztam volna, ha ő is egy karavánt szervez össze és tevé hátán indul el Felséged keresésére! És a fővárosban nem kisebb a zavar, mint az udvarnál. A felséged thüringiai óriásai, kik terhes szekerekhez hasonlítottak inkább, mint járó emberekhez, és akik képesek volnának a két Németországot összerobbantani... Tudja Felséged, hogyan határozza meg őket Bismarck? „Ulyan állatok, melyek középhelyet foglalnak el az osztárkok és a vizilovak között...” a thüringiai óriások tehát vad tekintettel és zsurnaliszták izgatottságával járnak fel s alá. Egész Nonnenburg egy chaosz, mely felel vagy kérdez. A tanárok elfeledik az egyetemen letagadni az Istent, úgy nyugtalanok Felséged miatt és a hallgatók aggódva kérdezik egymástól, vajjon az ilyen állapotok mellett kapnak-e hitelt a Germania éttermében. A tűzőrek kaszárnyájukban a Felséged porosz unokafivére által küldött ágyukkal gyakorlatokat tartva, a hivatalnokok sötét fészkeikben tollaik végével orraikat vakarva, — a festők műtermekben egy Dürer-féle Vénus utánzathoz a lilomokat vagy rózsákat festve — mind kétségbe vannak esve, hogy hová tűnt el a hatalmas uralkodójuk, akinek szebb kézírása van, mint a kaligrafusnak és egyébként szebb, mint bármely nő, vagy istennő. Egy borjucombót sem fogyasztanak el a királyi sörházban anélkül, hogy az evő tele szájával fel ne kiáltana: „Sapperment! hová mehetett II Frigyes?” A koldusok egyszerű kéri az alamizsnát és a híreket Felségedről és vigyen el engem az a kis ördögi satyr, aki a Venusberg völgyében a nymphák vállait csokolgatja, ha Ottilia, mikor piros nyelvcskéjével a poharamból lefutó habot törülte le, nem kérdezte tőlem tegnap este: „Igaz, hogy a Halvány királyfit — mert így nevezik Felségedet — elragadták a tündérek és addig nem fogják visszaadni, míg a tündérkirálynőnek egy fia és egy lánya nem születik tőle?” Szavamra, ez választottam: Akkor hamarosan itthon lesz, mert ikreket várnak!... — Hallgatnod kellett volna, ahelyett, hogy hazudjál, mondá komolyan az ifju király. — Többre becsültem a semmitmondó fecsegést, mondá Károly. Semmi sem diszkrétebb, mint az ügyes fecsegés és senki sem tudná Felséged hollétét, ha az anyakirálynő tegnap meg nem érkezik Berlinből.

Ah! Felség, Thekla királyné szörnyű macacs az ilyenekben.

(Folytatás következik.)

„Henneberg-selyem” csak akkor valódi, ha tőlem egyenesen rendel-tetik meg — blousoknak és ruháknak feketében, fehérben és színesben, méterje 65 krtól 14 frt 65 krtig. Mindenkinek vám- és bérmentesen házhoz szállítva. Minta azonnal küldetik. Schweicha dupla a postabér.

HENNEBERG G. selyemgyáros
(cs. és kir. udvari szállító) **Zürich.**

BORHOZ LEGJOBB!!
KITÜNŐ ASZTALIVIZ

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

!!Végre valahára!!

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.
Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónok „Otthona” javára.
VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

Kass-féle vendéglő.

Csak ma és holnap.

→ 20 ←

elsőrangú különlegességi művész fellépte,
teljesen új műsorral és teljesen új
bohózatok. Azonkívül:

Vendégszínház! Vendégszínház! Vendégszínház!

Göndör Aurél,

Magyarország világhírű népalakítója.

Pont 9 $\frac{1}{2}$ órakor:

Göndör Aurél,

mint kanász.

Pont 10 $\frac{1}{2}$ órakor:

Göndör Aurél,

mint utólérhetetlen Kátsa cigány.

Kezdeté 8 órakor.

Becses pártfogásért esedez:

Zitter J. Oszkár,
igazgató.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság
52704—902. F. IV. szám.

Arverési hirdetés.

A kézbesíthetetlen és fölös szállitványok a vasuti üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

Állomáson	1. é. április hó
Eszék	30-án
Debreczen	30-án

Budapest, 1902. április hóban.

Az igazgatóság.

A magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetőség.

8946—1902. III. szám.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán az állomási vendéglő üzemeltetésére kötött szerződés 1902. évi augusztus hó 31-én lejárván, nevezett vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra, azaz 1905. évi augusztus hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyhirdetettik.

Az egy korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Hatvan állomásán levő vendéglő üzletének bérbevitelére 8946 számhoz” felirattal ellátott borítékba zárt, és lepecsételt nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi május hó 10-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térítvevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben vagy

állami letétbe alkalmas értékpapirban, nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi május hó 9-ének déli 12 óráig leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, utolsó napi árfolyam szerint de mindig csak legfeljebb névérték magasságáig fognak számíttatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi) osztályában (I. emelet 33. ajtó) vagy a budapest jobbpárti (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos óraktartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlatot tevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetlni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre szabadon választhasson.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két nagy, négy kicsiny és két padlás szobát, főző és mosó konyhát valamint a lakás melléképítményeit, továbbá az I—II. oszt. éttermét a vendéglős saját költségén tartozik fűteni és világítani; a III. oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fele részben a vasut intézet, fele részben pedig bérlő által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902. márczius hó 24.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A haj eredeti színét

visszanyerjük a **Hajós-féle**

Hajregenerator

használatával. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti színét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehéreműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használatával nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világhoz elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet széplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztításihiányt. Masszázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerákban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Ármán, Elekén: ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Maszajik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevényen: Schögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kurucson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrában: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityarson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Taucson: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Magy. kir. államv. üzletvez. Aradon.

8965—1902. sz.

Pályázati hirdetés.

A magykir. államvasutak piski-petrozsényi vonala alább megnevezett állomásainak kibővítéséhez szükséges magas építmények és tartozékainak előállítására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdetetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi április hó 30-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (arad csanádi palota I-ső emelet) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetlni.

Az ajánlatok közt a szabad választás jogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el:

„Ajánlat a m. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonalán létesítendő magas építmények előállítására.”

Az előállítandó magas építmények következők:

a) Kalán Zeykfalva állomáson: Egy emeletes őrház, kettős melléképülettel, sütő kemenczével és szemétkemenczével.

b) Russ állomáson: A 13. sz. egyszerű őrháznak kettős őrházzá való kibővítése, kettős melléképülettel és sütő kemenczével.

c) Váralja-Hátszeg állomáson: A 22. sz. egyszerű őrháznak kettős őrházzá való kibővítése, kettős melléképülettel és sütő kemenczével.

d) Puj állomáson: Egyszerű földszintes őrház, egyszerű melléképülettel, kuttal és sütő kemenczével.

e) Livadia állomáson: Egy föld-

szintes altiszti laképület, gazdasági udvar, kut, szemétkemencze és sütő kemenczével.

f) Krivadia állomáson: A lebontott favázás őrház alapfalainak felhasználásával első erdélyi vasuti szabvány szerinti őrház építése, melléképülettel, sütő kemenczével.

g) Banicza állomáson: Egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, szemétkemencze és sütő kemenczével.

h) Bolibarlang állomáson: Egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, szemétkemencze és sütő kemenczével.

Csak az összes munkákra lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1902. évi április hó 29-én déli 12 óráig 2500 kor., azaz kétezeröttszáz korona bánatpénz a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénz áránál (Arad-csanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó árfolyam szerint számíttatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

A létesítendő épületek tervei, a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafenntartási osztályánál megtekinthetők, ugyanott az ajánlat alapjául szolgáló költségvetések, a szerződési tervezet, ajánlati minta és a pályázati feltételek 3 kor. lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. április hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe.
Vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Er-

tosításokat a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekre a válasza való kö-
nyeg melléklendő. Telefon iratoknak
sem ad a kiadóhivatal.

Ha
ujkerékpárt akar venni,
vagy

kerékpárját

Javítani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez.

589

Arad, Salacz-utca 2.

TELEFON 438

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.

Egy

az anyakönyvi ügyekben

jártas

községi irnok

50 korona havi fizetés és ellá-
tás mellett

azonnal alkalmazást nyerhet.

Kurticsón, 1902. évi április
hó 22-én.

Szerény Sándor,

jegyző.

779

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a taurai országút melletti rak-
tárból.

704

Segédjegyző

okleveles, nőtlen, 25 éves,
azonnali belépésre
ajánkozik.

Szives ajánlatokat e lap ki-
adóhivatalához kér.

786

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári árakon

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

1448

tüzi fecskendők
és kutak.

Gurahonezi portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáit 60—70 szá-
zalékkal felülmúlja. Rendkívül finom
öröszben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfog-
gad és a cementet kiváratra házhoz
szállítja.

274

Eladó

egy tudományos könyvtár,
egy hármass páncezós tresor-
ral ellátott

Wertheim-Cassa.

Továbbá mindenféle legfi-
nomabb butorok, bronz órák,
garnitúrák, ellenzők, függönyök,
szőnyegek, stb.

Megtekinthető Zemplényi Sán-
dor lakásán, Színházépület, d.
u. 2 órától kezdve.

750

Walther von Gizycki Trieszti kávételepe.

Oszt. postatakarékpénztár számla: 862.194. sz. — Magy. postatakarékpénztár számla: 9960. sz.

Ajánlom kizárólag finom zamatu kávéjaimat, hamisítlan fa-
jokban alábbi árak mellett:

sz.	A minőség neve	ára nagyban		sz.	A minőség neve	ára nagyban	
		kg.-ként	posta- csomag			kg.-ként	posta- csomag
1	Edel Santos tisztá ízű	2.30	10.35	6	Guatemala igen finom különlegesség	3.40	15.30
2	San Salvador finom	2.55	11.45	7	H. Jauco Portorico igen erős és kiadó	3.60	16.20
3	Java Liberia különösen nagy szemű	2.70	12.15	8	Java nagyon finom	3.75	16.85
4	Caracas finom	2.95	13.25	9	Ceylon Perl	3.90	17.55
5	Cuba elsőrendű	3.20	14.40	10	Ceylon extra különösen legfin. elsőrendű	4.—	18.—

Az áru vám-, csomagolás és postadíjmentesen utánvét mellett,
vagy előzetes Cheque befizetés ellen szállítatik.

Megrendelésnél kérem fenti ajánlatra hivatkozni. Lelkiismeretes
kiszolgáltatást nevével biztosít.

782

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket,

400

idegesség ellen hidegviz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek.

☛ Telefon 270.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

52733—1902. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok,
ruha- és fehérneműek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkalmá-
val azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adni:

állomáson 1. évi április hó
Debreczen 30-án d. u. 2 óra
Budapest, 1902. április havában.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

12314—1902. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

Kun-Szent-Miklós—Tass állo-
más bővítésével kapcsolatos föld-
munkák, továbbá egy kétállású
mozdonyszin, 1 szabadon álló tiszt-
títógödör, 1 víz állomási kut, 1
szénraktár, 1 munkásárnyékszék
és 1 pályafenntartási raktár mun-
kájának biztosítására ezennel nyil-
vános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyi-
ségére vonatkozó bővebb adatok,
valamint az ajánlati minta, a pá-
lyázati feltételek, nemkülönben a
szerződési tervezet az alulírott üz-
letvezetőség pályafenntartási és
építési osztályának hivatalos helyi-
ségében (Külső Kerepesi-út) szem-
ken a keleti pályaudvarral, a hiva-
talos órák alatt megtekinthetők,
illetőleg csoportonként 4 azaz négy
korona lefizetése ellenében meg-
szerezhetők.

Jogérvényes és kellőleg helyeg-
zett ajánlatok legkésőbb folyó évi
május hó 1-én déli 12 óráig a jobb-
parti üzletvezetőség titkárságánál
nyújtandók be a következő felirat-
tal: „Ajánlat a Kun-Szent-Miklós—
Tass állomás kibővítésével kap-
csolatos munkákra.”

Bánatpénz fejében legkésőbb
folyó évi április hó 30-ikán déli
12 óráig 2100 korona, azaz két-
ezerszáz korona készpénzben vagy
állami letétekre alkalmas értékpá-
pirokban gyűjtőpénztárunknál le-
teendő.

Az értékpapírok a budapesti
illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb
jegyzett, 14 napnál nem régebb
árfolyam szerint, de a névértéket
meg nem haladó értékben fogad-
tatnak el.

Posta útján beküldendő ajánia-
tok és bánatpénzek tértvény mel-
lett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló
letétjegy az ajánlatához nem csato-
landó. Szóban forgó munkára csak-
is magyar állampolgárok pályáz-
hatnak. Az ajánlatok között a
szabad választási jogot magunk-
nak tartjuk fenn.

Budapest, 1902. április hó 12.

A magy. kir. államv.
jobbparti üzletvezetősége.

(Ütőnyomás nem adjatik.)